

Előfizetés:
 Egész évre 16 K
 Félévre ... 8 K
 Negyedévre 4 K
 Egy hónapra
 1 K 40 f

TELEFON: Szerkesztőség .. 65-91
 Kiadóhivatal és nyomda 65-92

A HIR

A szerkesztésért felelős: **BRAUN SÁNDOR** főszerkesztő
 Megjelenik minden reggel ■ Kiadja A NAP Ujságvállalat

Egy szám
2 Krajcár
 (4 fillér)
 Budapesten és
 a vidéken

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda:
 VIII., RÖMK SZILÁRD-UTCA 9

I. évfolyam BUDAPEST, CSÜTÖRTÖK, 1907. AUGUSZTUS 29. 2. szám

A HIR 2-ik száma

Batthyány Tivadar gróf
 nyilatkozik A Hír szá-
 mára a 67-esekről.

Brankovich patriárka
 végrendeletének eredetije!

A horvát miniszter
 jutalmazza az árulókat!
 Rakodczay és Josipovich!

Polónyi Keserve
 Könnyek a nyugdíj miatt!

Mit eszik, hogy ébred,
 hogy alszik a király?
 — A Hír ischli nagy beszámó-
 lójának folytatása

Magyar bakák
 katasztrófája
 Boszniában tifusz pusztítja
 őket

A pánádi csata

A bajai millió szenzációi

A szénrablók
 támadásra készülnek

Ferenc Ferdinánd
 orvosa

A közigazgatás
 kulisszái mögül

A VILLAMOS
 Irta: Bródy Sándor

Távirat Telefon
 Az utolsó órák eseményei

Kossuth Lajos végrendelete

Irta: HENTALLER LAJOS

Igaz örömmel üdvözlöm azoknak a fér-
 fiaknak komoly törekvéseit, kik A Hir-
 ben új és bátor harcosként lépnek ama nagy
 elvek szolgálatába, melyeknek megvalósu-
 lásával testté válik az ige: Magyarország
 függetlensége. Az újabb alkotmányos világ
 négy évtizede óta függetlenségi eszméink
 és törekvéseinknek sohasem volt oly szük-
 sége bátor és küzdő harcosokra, mint épp
 ma, amikor az egész ország közérzése füg-
 getlenségi, ma, amikor állítólag a nemzeti
 géniusz örökdió a magyar nép jövője fölött,
 ma, amikor több mint kétszáznyolcvan füg-
 getlenségi képviselő van a parlamentben.

Kérdezheti valaki, miért volna ma na-
 gyobb szükség küzdő harcosokra, miért kel-
 lene ma inkább az új tárogató hangja, mint
 kellett akkor, amikor a függetlenségi párt
 csak kicsiny töredék volt?

Hát nekem van igazam! Mi ugyanis
 oly veszedelmes örvénybe keve-
 redtünk, mely meddővé, gyü-
 mölcstelenné teszi a függet-
 lenségi párt összes eddigi tö-
 rekvéseit. A függetlenségi párt mai
 tépelődő, tétovázó magatartása tévhitnek,
 tévtannak tünteti fel egész programmun-
 kat; s ámitásnak, megvalósíthatatlannak
 mindazt, amiért pártunk 1867-től egész
 mostanáig küzdött.

Pedig dehogy tévtan, dehogy ámitás a
 függetlenségi párt programja. Hiszen
 minden állam csak akkor állam igazán, ha
 független. Pártunk programja pedig azt
 kívánja, hogy:

„Magyarország legyen
 önálló, független állam,
 mely minden idegen beavat-
 kozástól menten intézze
 minden ügyeit.“

Programmunk egyes részleteire ma
 nem terjeszkedhetem ki. Boncolni fogom
 külön. Most csak a jelennel foglalkozom.
 Ma átmeneti kormányunk van.
 Ez a kormány koalíciós alapon alakult. Sen-
 kisésem tagadja, hogy a kabinet tagjai derék,
 becsületes emberek. Azt sem, hogy jó haza-
 fiak. Több személyes, benső barátom van
 közöttük. Kénytelen vagyok elismerni, hogy
 a haza javán dolgoznak, munkálkodnak. De
 a kormány egy része nem azon
 a vágáson jár, mely utnak végén,
 legalább szerintem, Magyarország függet-
 lenségét ki lehetne küzdeni. Végtelen bol-
 dog lennék, ha csatlakoznám. De nem té-
 vedhetek! Mert a koalíciós kormány nagy
 része a hatvanhetes alapot
 akarja restaurálni.

Engedjék meg tehát függetlenségi ba-
 rátaim nekem, hogy én, aki harminc
 év óta harcolok hazám füg-
 getlenségeért, hogy én ezután is a
 magam útja-módján folytassam a
 küzdelmet Ausztria ellen, Ma-
 gyarország önállóságáért. Mert én a 67-es
 alap restaurálása által közösuves veszélyt
 látok közeledni. Félek, hogy népünknek a
 haza függetlenségeért való lelkesedése le-
 lohad, elfajul.

Említettem, hogy a mai kormány át-
 meneti. Tévedtem! Minden kormány átme-
 neti! De a nemzet és a nemzet függetlensé-
 gébe vetett hit örök. Amikor tehát látom,
 hogy az átmeneti koalíciós kormány restau-
 rálni akarja a 67-es alapot, méltán megdöb-
 benek. Mert tudom, hogy a magyar függet-
 lenségi törekvésekkel szembenáll az ural-
 kodóház; a királyi és császári udvar, a had-
 sereg, a lajthánthuli tartományok, a nem-
 zetiségek, a 67-es alap összes hívei: a hala-
 dók, a Tisza-, az alkotmánypárt és a koalí-
 ciós kormány ötnyolcad része.

Ezzel szemben Magyarország függet-
 lenségét óhajtja a magyar nép s felesküdek
 e zászló alá azok a képviselők, kiket a vá-
 lasztók pártunk programja alapján tisz-
 teltek meg bizalmukkal. A magyar nép
 akarja, mert tudja, hogy nemzetünknek
 örök, természetadta joga van az állami füg-
 getlenségre. A függetlenségi képviselőknek
 pedig csak a magyar népben van a gyöke-
 rük. Ma hát nagyobb szükségünk van
 küzdő, harcos katonákra, nagyobb szüksé-
 günk van harsogó, új tárogatóra, mint volt
 valaha. Mert ma sokkal nagyobb erővel kell
 hirdetni a függetlenségi eszméket, mint ed-
 dig. Nemcsak! Meg is kell mellettük állani
 rendületlenül, hogy az a többség, mely a
 függetlenségi tábor alkotja, a jövő válasz-
 tás alkalmával ne apadjon, hanem szapo-
 rodjék.

Szaporodjék és küzdjön szívós kitar-
 tással a közös ügy és Ausztria beolvasztó
 kísérletei ellen. Saját füleimmel hallottam
 Turinban 1892 szeptember 16-án Kossuth
 Lajos szájából politikai végrendeletét, mely-
 ben megadta utasításait a függetlenségi
 pártnak arra az esetre, ha többségre fog
 jutni.

En ahhoz tartom magamat, bármi tör-
 tények is, Isten engem úgy segéljen! Cicero
 mondta: Egy hajó van minden becsületes
 ember részére, a haza függetlensége
 hajója! . . .

A halott patriárka átka

Brankovics végrendelete **Ki lesz az utóda?**
Az életében hallgatott **Beszélgetés Bogdanovics püspökkel**
A sirjából vádol **A patriárka pap lesz — nem politikus**

Brankovics György, a szerbek zaklatott életű patriárkája megszólal a sirjából. Szenzációkat beszél, vádol és átkoz. Sulyos vádakkal illették az életében. Azt állították róla, — igaz-e, nem: késő már kutatni — hogy vérfesen kezelte a kezéhez befolyt összegeket. Sulyos politikai bűnökkel is megvádolták. Hogy az osztrákkal érez. Hogy szíve a fekete-sárga lobogóért dobog. Hogy neki a császár kegye és barátsága minden, Magyarország és a magyarság érdeke pedig semmi.

Ezekkel a vádakkal szemben néma maradt a patriárka, de megszólalt most, hogy meghalt s a végrendelete nyilvánosságra került. *A Hir*-nek elsőül van módjában ezt a végrendeletet alább közölni. Megdöbbentő a végrendelet tartalma. A halott patriárka visszaszórja a reádobott kemény vádakát és gyilkos szavakat talál az ellenfeleire: „*az ellenem intézett irigy, rosszakaratu és ellenséges rágalmakról és támadásokról*“ beszél. Ugy ütnek le ezek a szavak, mint a kalapács. Rettenetes sulyt ad nekik, hogy az életében elhallgatta őket a szerbek legfőbb papja, hogy azután ellenállhatatlanul zuditsa válaszáat egyházbéli támadóira, akik most már nem csatázhatnak a halottal. Váratlanul érkezik ez a sirből kikelt vád, amelyet a foglalatával együtt, — a patriárka anyagi rendelkezéseivel — egész terjedelmében itt adunk:

A szent, örökéletű és oszthatatlan Szent Háromságnak, az Atyának, Fiúnak és Szentlélek Istennek nevében. Amen!

Minthogy mindannyian halandók vagyunk és egyikünk sem tudja, mikor üt utolsó órája, ezért szükséges, hogy mindenki életében hozza rendbe dolgait és ügyeit, amíg egészséges és tiszta elméjű és tegye meg intézkedéseit, hogy mindenkor kész legyen, hogy Isten ítélőszéke elé állhasson; így én alulírott, mint halandó ember és hűséges szolgája az Isten oltárának, ezenfelül még gondos atya családomnak, óhajtván örökösöimet megnyugtatta és per nélkül hátrahagyni, következő intézkedéseket teszem és mint végső akaratomat ezennel sajátkezűleg írom és aláírom:

1. Porladozó testemre vonatkozólag óhajtom, hogy az a fennálló szabályok és deklaracionális rendelkezések szerint tisztességesen és illendően, teljes érseki díszbe öltöztetve, mellemen vörös szallagon a kereszttel, a karlócai, Szent Boldogaszony Felavatásáról nevezett templomban, az új, erre a célra saját költséggel fölépített kriptába temetessék és a márvány katafalkra helyeztessék, ezzel a felirattal:

„ITT NYUGSZIK
 BRANKOVITS GYÖRGY,
 KARLÓCAI ÉRSEK, SZERB METROPOLITA ÉS PATRIARCHA.
 SZÜLETETT 1830. ÉVI MÁRCIUS 13-ÁN
 BÁCSMEGYEI KÖLPÉNY KÖZSÉGEBEN,
 ÉS MEGHALT KARLÓCÁN.....“

2. Ezen sirnak jókarban való fenntartására, mecsek égetésére, és évenként négy requiem tartására és pedig: születésem napján, minden év március 13-án, halálom napján, Szent Demeter napja után való napon és Szent György napja után való napon, — hagyományozok 5000, azaz szóval ötezer koronát, amely

összeget a karlócai gör. kel. szerb egyházközség fog kezelni és ennek az összegnek a kamataival a költségeket fedezni.

3. Adósa nem vagyok senkinek. És a jövődelmemből életemben tekintet nélkül az *ellenem intézett irigy, rosszakaratu és ellenséges rágalmak és támadásokra* legjobb belátásom szerint eleget tettem egyházaért, iskolámért és népemért és az a meggyőződés, hogy lerőttem tartozásomat cselekedeteimmel, az egyház és a nép fejlődésének terjesztésére szolgáló kulturális intézmények és alapítványok állításával.

4. Általános örökösömnek hagyom kinevezem és kijelentem egyetlen, *Milána* nevű leányomat és férjét jóvánovczi dr. *Maximovits* Milán ügyvédet és nagybirtokost Eszéken.

5. Karlócai 763/4, 763/2, 768/1, 768/2, 804. és 824. sz. házaimat hagyom az általam alapított Szentszáva alapnak, amely fölött a kongresszusi választmány, mint a nemzeti alapok kezelője, az alapító levelem értelmében rendelkezik. Mindazonáltal azzal a megszorítással, hogy a 763/1. számú ház életfogytiglan tartó hasznélvezete megilleti unokanövérémet, *Brankovits* Emiliát, a 801. számú ház pedig unokanövérémet *Lejits* Annát és csak ezeknek a halála után jutnak a Szentszáva alap birtokába.

6. A szent mellkereszt és az álló kézikereszt, amelyeket én szereztem és a melyek közül az előbbi az és péztáramban van, az utóbbi pedig az udvari kápolna oltárán áll és nincsenek bevezetve a metropoliai leltárba, fundus instructus gyanánt beirandók a leltárba és örök időkre, a nevemről, mint *Brankovits* György szerb metropolita és patriarcha fundus instructusa kezelendők. Hasonlóképpen leltárba igandatandó a főpapi süveg, amelyet én szereztem be és a többi főpapi szerelvények és egyéb drágaságok és megjegyzendő, hogy melyek az általam beszerzettek és melyek az általam javítottak.

7. 10,000, azaz szóval tízezer korona hagyományt teszek a karlócai katedrális templom javára, olyképp, hogy ezen összeg egyessitessék a boldogult *Sztratiurovits* István és *Angyelits* German metropoliták hasonló célú hagyományával, hogy a kamatok főpapi föltszerelések, papi öltözetek és egyéb egyházi szükségletek beszerzésére fordítottassanak, ugyanolyan módokat szerint, amint az az előbb nevezett hagyományokkal történik.

8. Mindazon ingók, amelyek a metropoliai leltárban nem foglaltatnak, az én tulajdonomat képezik. Ugy ezek, mint a borok és egyéb italok, amelyek az udvari pincékben és az alumneum alatti pincékben vannak, nyilvános árverésen eladandók és az elért vételár az örökösök közt megosztandó.

9. Ugyanigy eladandók a leltárban fel nem vett lovak, tehének, kocsik és hintók a szerszámokkal együtt és a vételár az örökösök közt megosztandó.

10. Örökösöimnek szent kötelességévé teszem, amennyiben én magam életemben nem teljesíthetném, hogy 5000 korona, azaz szóval ötezer koronát a zombori görög-keleti egyházközségnek adjanak át azon kéréssel, hogy ennek az összegnek a kamataiból évente kétszer, és pedig a Szent György és a Szent Demeter napjai utáni napon családi rekvietum tartasson és a családi sirbolton lévő sírkövet és a sirbolton jókarban tartsa és minden vasárnap és nagy ünnep előestéjén a sírmecseket meggyújtassa.

11. Hasonlóképpen meghagyom örökösöimnek, amennyiben én életemben ezt meg nem tehetném, hogy a bajai, kölpényi, zentai és nagy-kikindai görög-keleti szerb egyházközségeknek egyenkint 1000 koronát, azaz szóval ezer koronát tegyenek le, azon kérelemmel, hogy mindegyik község évenként Szent Demeter utáni napon, október 26-án rekvietum tartson. A községek a családi névsort örökösöimtől fogják megkapni.

12. Hivatalnokaim és cselédek, akik halálom idejében szolgálatban vannak, emlékül egy havi fizetésben részesítendő. Épp így kérem, hogy a temetésem napján 1000 korona a karlócai szegények közt felekezeti és nemzeti különbségre való tekintet nélkül kiosztassék, amely összeg ezen célra a helybeli városi tanácsnak kiadandó.

Ezen végrendeletemet, mint megmásíthatatlan akaratomat sajátkezűleg írtam, szabadon, minden befolyás és rábeszélés nélkül és kérem az

illetékes hatóságokat, hogy ezt nyomban halálom után felbontassák és ennek tartalma szerint mindenben változtatlanul eljárni szíveskedjenek.

Minden más végrendeletemet vagy intézkedésemet, amelyek esetleg halálom után találtak ezennel semmisnek nyilvánítom.

Karlócán, 1907. július 18-án.

Brankovics György s. k.

karlócai szerb érsek, szerb metropolita és patriárka.

Az utód

És most, hogy a patriárka sirba szállt, a nyája — a hivei és az ellenfelei, az új utód személye felé fordulnak. Elkeseredett harc ígérkezik a karlócai patriárka székének betöltése körül. A radikálisoknak *Zmejanovics* verszezi püspök a jelöltjük. Története van ennek. Abban az időben volt, amikor *Brankovics*ot a legjobban szorongatták. A szerb kongresszus nyolcvankét tagja közül negyven kimondta a fejére a vétkeket. Az abszolút többséghez még egy szavazat kellett.

Izgalmas pillanat volt. A püspökök a szavazás elől kivonultak, de egyikük — indulatos keleti vér nyugtalankodik benne — visszafordult és az itélkezők mellé állt. *Zmejanovics* verszezi püspök kimondta a vétkeket egyházának fejére.

Kemény dolog volt s a radikálisok most le akarják róni hálájukat. Ezért jelölik most *Zmejanovics*ot. A *jövedelmét* azonban egy kicsit meg akarják tépázni s azzal a tervvel foglalkoznak, hogy a patriárkát megillető óriási birtokot bizottsággal adminisztráltatják s a főpapnak csak egy megállapítandó fix fizetést adnak. A terv megvalósítása persze nem kicsi dolog. Körülbelül megállapíthatjuk már most, hogy nem lesz belőle semmi. A vagyon, amelynek jövedelmét meg akarják osztani, királyi donáció s a király aligha fog beleegyezni abba, hogy ami a patriárkáié, ne legyen egészen a patriárkáié.

A kánonok szerint a szerb egyháznak három hónapon belül meg kellene választania az új patriárkát. Erre azonban még nem volt eset s most is az fog megtörténni, ami a múltban; a felség az 1779. évi deklarátorium illyrikum értelmében adminisztrátort fog a szerb egyház élére állítani ideiglenes vezető gyanánt. Közben pedig a magyar kormány érintkezésbe lép a kongresszus vezető tagjaival és a patriárka-jelölt püspökökkel, hogy a kongresszus azt a püspököt válasza meg, a kinek a megválasztását a kormány megerősítésre terjesztheti fel a királyhoz.

A szerb egyház tagjai körében erős mozgalom indult meg arra, hogy a budai szerb püspök, *Bogdanovics* Lucian legyen a patriárkájuk. A radikálisok is elismerik nagy képzettségét, de szegéről-végiől atyafiságban volt az elhunyt *Brankovics*sal s ezt — hibájúl rójják fel.

A megjelenése imponáló. Még fiatal ember, hossza, vállaira leomló haja, holló-fekete szakállalaba egy-két ősz hajszál vegyül. A szeme villogó, élénk s mégis csupa szerénység az egész ember.

A *Hir* munkatársa fölkereste *Bogdanovics* Luciant s megkérte, mondja el, mik a tervei, politikai céljai arra az esetre, ha a szerb nép többsége valóban őt ültetné a patriárkai székbe.

— Meglep, hogy éppen hozzám fordul — felelte a szerbek budai püspöke szerényen. — A választás még messzi van s én igazán nem vagyok törtető ember. *Pap vagyok, semmi egyéb. Politikát nem csinállok*, fölülte állok minden politikai pártnak és villongásnak s *nincs is szándékom politikával foglalkozni*. Akivel összekérülök, aki hozzám fordul, mind tapasztalhatta, hogy *nem nézem a politikai pártállását*, hanem azt keresem, hogy mit akar, s hogy igaza van-e.

Igy beszél *Bogdanovics*, aki távol áll *Ujvidéktől* és távol *Zágrábtól*, attól a két gócponttól, ahol politikai szempontok irányítják a szerb vágyakat nemesak a patriárka választásnál, de minden egyházi ügyükben s a patriárka választásnál meg leginkább. Hat püspökük van a szerbeknek, e pillanatban mind a hat patriárka-jelölt is. A többségben volt radikálisok tömören együtt álltak, amíg *Brankovics* ellen folyt az áldatlan harc. *Brankovics* elesett, a vezérek egyházi tár-

sukat, Zmejanovicsot portálják, de a hívők megosztottak s a királyi megerősítésre se igen számíthat Zmejanovics. A *patriárka-választás meglepetést tartogat*. Ugy lehet, valóban pap lesz az új patriárka és nem politikus.

Törnek a 48 ellen

Hiába! 67-es tör!

Nyilatkozik Batthyány Tivadar!

Uj pártalakulás után sóhajtoznak a hatvanhetesek. Ideig-óráig még bírják magukat. Amíg a függetlenségi és negyvennyolcas párt fegyverbarátságban van velük, csak addig tart az életük, azután lehullanak élettelenül.

Egyik vezérük *Návay* Lajos, akit a függetlenségi többség ültetett a Ház alelnöki méltóságába, nyíltan megvallotta vágyakozásukat. Sajtójuk még többet mond. Beismeri, hogy a hatvanhét lejárt magát, mert *nincs benne nemzeti tartalom*, de a negyvennyolc viszont nem állhat meg a maga lábán, mert nincs benne semmi abból, ami a hatvanhétben jó. Torz-okoskodás ez. Ravasz és perverz agy mondhat csak ilyet és nincs az a józan fej, aki a letűnt negyven esztendő tanulságaiból meg ne állapítsa, hogy a hatvanhétnek el kellett pusztulnia, mert nem a nemzet érdekében jött létre, hanem a nemzetnek idegen királya, — akkor még csak nem is koronázott királya, hanem csak csupán osztrák császár — érdekében.

A *Hír* munkatársa Karlsbadban fölkereste gróf *Batthyány* Tivadart, a függetlenségi és negyvennyolcas párt egyik alelnökét és megkérte, mondja el a véleményét arról a törekvésről, hogy a 48 olvadjon bele a hatvanhétbe s teremtsen meg az új guvernementális pártot.

— Látom az akciót a budapesti hatvanhetes és a bécsi lapokban — felelte *Batthyány* Tivadar gróf — s mondhatom, hogy *egyszerűen abszurdumnak tartom*. A függetlenségi és negyvennyolcas párt *nem olvadhat bele semmiféle hatvanhetes pártba*, hanem fenn kell, hogy maradjon tovább *mai szervezetében* és pedig annál is inkább, mert hiszen az ország nagy többsége föltétlenül a függetlenségi párt programját vallja.

Magától értetődőnek tartom, hogy a *legközelebbi képviselőválasztások előtt*, mint minden párt, úgy a függetlenségi párt is ki fogja fejteni programját, amely program azonban *elvéiben természetesen semmiképpen sem változhatik*. Az igen természetes, hogy a pártprogram egyes különösen aktuális részleteit jobban ki kell majd domborítani, így egyéni véleményem szerint különösen alaposan kell részletezni a *párt szociális programját*. Ennek a *részleteiben is igen radikálisnak* kell lennie.

— Meg vagyok győződve róla, hogy függetlenségi párti embere hatvanhetes pártba átmenni nem fog, de arról is meg vagyok győződve, hogy ha a következő választások után a *nemzeti akarat érvényesülése ellen* újra nehézségeket fognak gördíteni, illetőleg, ha a régi nehézségek még fenn fognak állni, úgy ezzel éppen úgy, mint *november tizennyolcadikával* csak azt érik el, hogy *még több magyar ember fogja a hatvanhetes alapot elhagyva, a függetlenségi párt programját* magáévá tenni.

Uj pártalakulás: ez a hatvanhetesek hűséges fotografiája. Az egész ország lázban van, remegő szívvel és aggodalmakkal eltelve lesi a pillanatot, amikor megint elő állhat jog és igazság ellenére megtagadott követé-

lésével, a nemzeti követelésekkel s a hatvanhetes Alkotmánypárt azon töri Bécs felé néző fejét, hogy mikép galvanizálja magát. Nem az országért vannak a hatvanhetesek, hanem önmagukért. A nemzetért csak a negyvennyolc van! De a negyvennyolcnak vissza kell térnie a nemzet parancsolataihoz és mert többség, valósítania is kell őket. Egy percig se fedezheti tovább a 67-es politikát, mert különben siettet egy nevezetes, nemzetmentő és biztos processzust: az igazi és tántorithatatlan függetlenségi képviselők nyílt állásfoglalását az olyan politikával szemben, amely a függetlenségi párt kardinális elveivel ellentétben van.

Vivát Rakodczay!

Nem csapják el

— a bánt

Josipovich mondja

Ujabb konc

Bolond állapotokat teremtettek ezek a pökhendi horvátok. Előbb megobstruálták a vasutas javaslatokat, aztán, hogy kidobták őket a parlamentből, hazaszaladtak Kroácia s ott fenekestől fölforgattak mindent. Szegény *Rakodczay* Sándor, az új bán nem bír velük s hiába hajolt meg a szemtelen banda előtt a Wekerle-kormány, tovább ugrálnak, lázitanak, fenyegetőznek a *schonnaiak*. Egy zágrábi ujság, a *Novosti* tegnap azt a hirt bocsatotta világgá, hogy a kormány elejtette *Rakodczay* s az obstruáló horvátokkal megcsinálja a békét. Gyáva meghunyászkodás volt már az is, hogy a horvátokat szinte elárasztotta Wekerle mindenrangu kedvezményével, *Rakodczay* föllátózása betetőzése lett volna a horvát válság botrányos megoldásának.

Josipovich Géza horvát miniszter ma érdekes nyilatkozatot tett a horvát lapok legutóbbi szenzációjáról. A miniszter szerint *Rakodczay* megmarad állásában s végleges kormányzati programját tulajdonképpen csak most készíti el.

— Az az állítás — mondta *Josipovich* — mintha az új bán állása megrendült volna és mintha a magyar kormány az én tanácsomra a bán megkerülésével tárgyalásokat kezdett volna a horvát-szerb koalícióval, merőben hazug hír, amely minden alapot nélkülöz. Az új bán nyilván nem ajánlotta volna kinevezésre a magyar kormány s nem bizta volna meg az ügyek orvoslásával, ha *Rakodczay* bánt erre hivatott és alkalmas személyiségnek nem tudta volna. Viszont, ha bármely ok merült volna föl akár a bán elejtésére, akár a horvát koalícióval való új tárgyalásra, — amint hogy éppen soggal nem merült föl, — úgy sem én, sem a magyar kormány nem kerüléssel, hanem egyenes, férfias uton és módon jártunk volna el. Szintegy üres kombináció a horvát koalíciós lapoknak az a hire, hogy az osztrák kormány egy délszláv minisztert szándékozik kinevezni, amivel állítólag a kiegyezésnél nyomást akar gyakorolni a magyar kormányra. Ilyen terv már csak azért sem merült fel, mert tudtommal az *osztrák kormány semmiféle tekintetben sem akar beavatkozni a horvát koalíció által fölidézett bonyodalomba*.

— A bán serényen dolgozik a programján. *Sem újabb koncessziókról, sem az adott törvényes helyzet megváltoztatásáról nincs szó*, hanem egyedül az 1868: XXX. törvénycikk betartásának rigorozításáról. A közjogi kérdése-

ken kívül legfőképp Horvátország gazdasági ügyei képezik a tanulmányozás tárgyát, melyek főként a szeszkontingens kiutalásával, általán a mezőgazdasági érdekek kellő védelmével és aztán az új szükséges vasuti építésekkel kapcsolatosak. Ismétlem, nem engedményekről, nem is új törvényalkotásról van szó, hanem igenis a törvény pontos betartásáról. Ez alapon készül ma is a bán programja, ami éppen a sokféle kérdések és állított gravámenek gondos tanulmányozása és elosztása folytán igényel hosszabb időt. A nyári helyzet is sokban hozzájárult, hogy az új horvát kormányprogram nem készülhetett gyorsabb tempóban. És az is bizonyos, hogy az új rendszert és érat, amely most Horvátországban szükséges, fölötte körültekintően és *várakozással* is kell megalkotni. Tudtommal azonban *szeptember közepére* a mostani tanulmány alapján elkészül végleg a bán programja s csak ezután fog a horvát kormány tárgyalást kezdeni, illetőleg pozitív politikai alkotáshoz fogni. Addig a horvát bonyodalom kérdéseiben nem történik semmiféle irányu lépés. A horvát országgyűlés egybehívását is csak *november havában* lehet várni.

Josipovich szerint tehát a horvát bán még nem lépett a pozitív alkotások terére. No, szépen állunk. Ami árulás a magyar nemzet kárára eddig történt, az a *Wekerle számlájára* irandó, — ami ezek után következik (szeszkontingens, új vasutak és mi más a horvát lázadóknak) az lesz csak a bán érdeme. Tehát: *Rakodczay* marad, hogy novemberben a horvát országgyűlés lábai előtt heverhessen . . .

**A Kristóffy
polgári radikális pártja.**

AH A NYUGDIJ!

Az fáj a legjobban — Polónynak!

És halálosan összecsaptak a hullámok *Polónyi* Géza feje fölött. Védkezett, bujkált, dadogott, de minden erőfeszítése hiába volt. *Andrássy* Gyula, a finom érzékű belügyminiszter a minisztertanács zöld asztala előtt nyersen, becsületesen kijelentette, hogy — fáradt s az adott viszonyok mellett nem hajlandó a kabinetben maradni. A kormány belátta, hogy a viszonyokon változtatni kell, hát inkább *Polónyi* Gézának kellett elhagyni a helyét s mert három évig nem volt miniszter, nyugdíj nélkül ment nyugálomba.

A bucsuja drámai jelenet volt. *Remegve*, sápadtan, félelmetes siri hangon rebegte:

— *Megrágalmaztak!* — s öt perccel később már nem volt miniszter, már nem volt helye az első sorban, a piros bársonyszéken s elment!

Egyik-másik nagyon közeli embere mellett maradt szinte szakadatlan. Elkísérte a miniszteri szobába, ahol összeszedte írásait s vele töltötte a délutánt is a lakásán, a gróf *Károlyi-utcában*. Vigasztalták az összetört karriért.

— Erős ember vagy Géza — mondotta az egyik — talpra állsz megint. Eszes ember vagy, nem gyűrhetnek le végképp.

Polónyi hallgat. Amerre a levegőt nézi, látszik, hogy mélyen gondolkodik. A jó barátok nem merik megzavarni a kínos és mélységes csendet. Ki tudja, milyen sulyosan szenved. Aztán még sóhaj tör ki belőle s a barátai visszafojtott lélekzettel lesik, hogy megszólaljon.

— *Hajh!* — mondja aztán irtózatossággal: *lommal — több mint nyolcszáz forintot fizette le a nyugdíjamra...*

A KIRÁLYNÁL

Második közlés

Minden jófentartva

A Hír tegnap reggeli első számában, Ischlbe kiküldött munkatársunk elkezdte a királyról szóló szenzációs sorozata közlését. A tudósítást, amelynek (— mert sort kell tartani —) a legközelebbi napokban *izgalmasan érdekes* részletei lesznek, itt folytatjuk:

Mit főznek az udvari konyhán?

Este a szakács fölkeresett. Már hét órákor jött, s nem a fogadóban talált meg, hanem az Esplanadon.

— Korábban szabadultam, — mondta — és nem akartam nyolcig várni. Régen beszélgettem magyarul. Kerestem önt a fogadjában és mert nem volt otthon, bizonyosra vettem, hogy valahol itt sétál. Legrosszabb esetben pedig hallgattam volna a Kurmusikot, és nyolckor visszamentem volna.

Már nem szakács-kosztümben volt. Sárga felöltő volt rajta, fekete, kemény kalap, s a szájában rövid virginia-darab.

— Hát mivel szolgálhatok? — kezdte.

— Majd eldiskurálgatunk. Mióta van itt az udvari konyhán.

— Nyolc éve.

— Hogyan jutott be?

— Az apám juttatott be. Negyvennégy évig volt portás Gödöllőn, az udvarnál. Hát az ő kedvéért megtették.

— Aztán mi a dolga? Főz?

— Nem. Sütök. A főszakácsnak segíték. Kikészítem a húst. Én tulajdonképp mészáros-munkát végzek. Az is vagyok, mészáros, ezt a mesterséget tanultam ki.

— Csakugyan nem beszélheti el, hogy mint folyik a konyhán az élet. Hiszen nem azt kívánom öntől, hogy titkokat áruljon el.

Szabad is, nem is.

— Hát — mondta — ezt elmondhatom. Titkok? Titkok nálunk nincsenek. És tulajdonképp nincs is eltöltve, hogy beszélhessünk. Igaz, nem is veszik tulságosan jónéven.

Azután elkezdte:

— A konyhán a főfelügyeletet Prileszky Károly gyakorolja. A címe: gazdasági igazgató az udvarnál. Magyar születésű ember, régi nemesi családból való, erősen tartja most is a magyarságát. Ő állapítja meg a menüt a főszakács előterjesztése alapján. A főszakácsot Desbalmes Ottónak hívják. Olasz születésű ember, de bécsi illetőségű. Talán ötvenöt éves lehet. Az udvari konyha neveltje. Ott is kezdte, s ott jutott lassan előre. Vagy négyezer forint fizetése van. Mellette öt másodosztályu udvari szakács dolgozik, — szakácsné az egész konyhán csak egy van. Ez Mária Valéria főhercegnő gyermekeinek főz gyöngébb ételeket, még tejbe rizkását is a kisebbeknek. A gyermekek természetesen nem a király asztalánál esznek. A szakácsoknak rendes kinevezésük van; nekem is. Decret-et kapnak. A fizetésünk nem tulságosan magas. Nekem például havonta ötven forint a fizetésem, kétszáz forint lakáspénzzel. De mellékjöveldmeink is vannak. Valahányszor elutazunk Bécsből, — a főszakács például naponta tíz korona pótlékot kap, én öt koronát. Hát ez is már valamicske. Az ischli tartózkodás például, amely két hónapig tart, százötven forint külön jövedelmet hajt. És itt még a lakáspénzt is megtakarítom. Bent lakhatom a villában, fönt, a konyha fölött, az első emeleten vannak a hálószobáink. A szolgálatot főlváltva végezzük. Turnusokban vagyunk a konyhán, egyik héten az egyik csoport, a másikon a másik. Csak akkor vagyunk mindnyájan munkában, ha vendégeink vannak, mint például szeptemberben, amikor a spanyol király jön el.

— A konyhánk kétféle. Az egyik az udvar étkezik, a másikon a személyzet. Az udvari konyhán a következők esznek:

A király.

Mária Valéria főhercegnő, a férje Ferenc Szalvátor főherceg, a kilenc gyermekük s a főhercegi udvartartás vezetői, a szárnysegéd s az udvarmesternő.

Gizella főhercegnő, a férje Lipót bajor herceg s az udvartartásuk vezetői.

Paar Ede gróf, a király főhadsegéde.

Bronn Károly báró, szárnysegéd,

Schaffgotsche Ferenc gróf, szárnysegéd.

Margutti Albert, Paar gróf szárnysegéde.

— Ugyancsak az udvar főztjén esznek, de csak ritkábban vannak a király asztalánál:

Schiessl Ferenc lovag, titkos tanácsos, a kabinetiroda igazgatója.

Dr. Mayer Lőrinc, az udvari püspök.

Dr. Kerzl József, a király orvosa.

Prileszky Károly, gazdasági igazgató.

Smiritz Henrik, számtanácsos, az udvari katonai irodában.

Pápay István udvari titkár a kabinetirodában.

Dr. Zeleny Vencel, a másik udvari titkár.

Repolusk Ferenc, a katonai iroda expeditora.

Eckmann Miksa, gazdasági adjunktus.

Markes Gusztáv lovag, adjunktus.

Mares Zdenko, udvari pénztáros.

— Ezek azok, akik az elsőrangú konyhán élnek. A személyzet, amely a másik főztet eszi, ötvenhárom tagból áll, s köztük van a király első és második komornyikja is. A királyi asztal ételrendje Ischlben ez (Bécsben, Budapesten, Schönbrunnban, vagy Gödöllőn, mindentütt más-más):

Reggeli. A király mindig egyedül reggelizik. A reggelit öt órákor szolgálják föl. Áll: kávéból és sonkából, ez a kettő állandó. E mellett mindig van valami hideg sült: csirke, fogoly, fácán, évszakok szerint váltakozva.

Dejenuer Ischlben nincs, Bécsben és mindenhol máshol van.

A dínert, amelyen rendszeren tizenkét-tizen négy ember vesz részt, délután fél három órákor szolgálják föl. Áll:

levesből, amely mindennap más. Az udvari konyhának egyik legfőbb büszkesége az, hogy több a leveze, mint ahány napja van az esztendőnek;

előételből, (pástétomok; borju-velő; tojás-omelette s effélék);

marhahusból, (amelyet a legkülönbözőbb főzelékekkel tálalnak föl. Legalább hét-nyolc féle a főzelék, természetesen váltakozva, amennyire lehet, mindig más);

entréből (spárga; csirke-majonés; hideg hal; libamáj-pástétom s effélék);

pecsenyéből; (borjúhús; marhahús; mindenféle szárnyas; évszakok szerint mindenféle vad. Mindezek az ételek persze a legkülönbözőbben elkészítve);

tésztából (mindenféle főtt és sült tészta, ezután fagyasztott gyümölcs és fagyasztott pezsgő); **sajtból** (emmenthali; gorgonzola; imperial; roquefort; mindezek vajjal).

Továbbá a dínerthez tartozik még, de ezeket már a cukrászdából hordják föl:

fekete kávé;

fagyalt;

torták.

A cukrászda készíti továbbá a király reggelijéhez szükséges süteményt is. A cukrászdában két magyar ember van: Egelsberger, aki a cukrászda vezetője s a másikat Enyedinek hívják, ez Gerbeaudnál tanulta ki a cukrászságot s onnan került az udvarhoz.

Este nem eszik a király semmit. Néha megteszi azt, hogy esti nyolc órákor, amikor Mária Valéria főhercegnőnek föl szolgálják a soupert (amely előételből, húsételből és tésztából áll s amelyet a főhercegnő magában fogyaszt el) oda-

ül a leánya asztalához, *aludlejet* hozat és ez a vacsorája.

Ez nyolc órákor van. Legkésőbb félkilenckor úgyban fekszik a király.

Ébred a király.

— S amilyen korán fekszik, olyan korán is kel. Négy órákor már ébren van. Az egyik komornyikja bemegy hozzá, (két komornyikja van, akik főlváltva teljesítenek szolgálatot; az elsőt Kettelnek hívják, a másodikat Frimernek); de ekkor a király már ébren van, rendszeren ő köszön elsőb a komornyiknak:

— *Guten Morgen!*

— A komornyik azután felöltözteti a királyt. Rendszeren egyenruhába öltözik, csak katonasapkát nem vesz az uniformishoz, hanem selyemből készült, kis, szürke, otthoni sapkát, amilyent például korcsmárosok hordanak.

— Öt óráig a dolgozószobájában van a király. Ekkor reggelizik. Azután fél nyolcig a kertben van, sétál és ekkor egyedül akar lenni. Nyolckor visszamegy a dolgozószobájába, s ott fél háromig dolgozik. A délutánt rendszeren Mária Valéria gyermekeivel tölti, akiket nagyon szeret. Sokszor órák hosszat eljátszadozik velük a kertben, az ólébe veszi őket és mesél nekik. Kétszer-háromszor hetenként vadászatra is megy a király, — mindig délután, most már sohasem reggel. Ez a király egy napja Ischlben. Nap-nap után így él. Csak a legritkább esetben van egy-egy árnyalásban eltérés.

— Még a következőket akarom megjegyezni: A húst itt vásároljuk Ischlben, egy Stadler nevű mészárosnál. Nagyon jó húst kapunk tőle. Egyébként a konyhának parancsa van arra nézve, hogy a húst *mindig ott vásárolják, ahol az udvar tartózkodik. Azelőtt mindig Bécsből küldték utáunk a húst. Most már nem szabad.* Ha Budapesten vagyunk, ott kell vásárolnunk a húst, ha Klagenfurtban, hát ott. Nem értem, *ebben már egy kis politika is van.* Az udvari konyhán természetesen nagyszerűen főznek, de egyidő óta a rendszer más, mint eddig volt. Mióta öregszik a király, *sokkal házasabban főzünk, mint eddig.* Azután: a király *ropant keveset eszik,* alig nyul hozzá az ételhez, máris abban hagyja.

— Vendégünk sok volt ezen a nyáron. Pontosan nem emlékszem valamennyire, de a főbbek ezek voltak: Az angol király, akinek a látogatása előtt lejött Bécsből az udvari ceremónia-mester, Nepalluk Frigyes Vilmos és a bécsi rendőrség központi inspektora, Gorup-Besanes báró; az angol királylyal volt Dietrichstein herceg, Sir Hardinge államtitkár, Sir Clarke Stanley, azután a kísérete. Kétszer volt vendégünk Aerenthal báró és egyszer vele volt Tittoni, az olasz külügyminiszter. Itt volt Erzsébet főhercegnő, a férjével, Windisch-Graetz Ottó herceggel; Ulrich württembergi herceg; Don Alfonso spanyol infáns; Bourbon-Braganza Mária hercegnő; Mária Rajner főhercegnő; Frigyes főherceg és Izabella főhercegnő; Fülöp és Robert württembergi hercegek, a feleségükkel; Salm-Salm Lipót herceg; János György szász herceg; Bourbon-Parma Elie herceg; Mathild főhercegnő és még sokan.

A szakács befejezte. Amíg elmondta mindezeket, elsétált előttünk Gizella főhercegnő és Lipót bajor herceg. A szakács fölugrott, lekapta a kalapját és oly feszesen állt, mintha megmerevedett volna. A hercegi pár visszaköszönt.

— Ismerik ezek magát? — kérdeztem a szakácstól.

— Hogyne ismernének. Hiszen minden nap látnak a kertben.

— Hát a király beszélt-e már magával.

— Nem. Még soha.

Elváltunk. Mikor elindultunk, a szomszéd padról szintén fölállt valaki és mikor a fogadóm kapuja előtt megálltam és szénéztem egy kissé, ott volt megint. Jobban megnéztem. A *tegnapi delektiv volt,* csak nem volt rajta a havelokkja...

(Folytatása holnap.)

A szénuzsora

Mi vár ránk a télen?

Drágább lesz és nem is lesz!

Nagy család készül

A tudatos hazudozás, a hatóságok általa és a közönség kizsárolása semmiféle ügyben oly vakmerő módon nem nyilvánult meg nálunk eddig, mint a fűtőanyag dolgában.

Hiteles adatokat szereztünk arról, *hogyan akarják meglepetésíteni* a nagyközönséget és az illetékes hatóságokat.

A szénkereskedők, — mint *A Nap* ma este jelentette, — elhatározták, hogy többé nem szállítják a szenet házhoz és fölemelik az árát. Különösen az utóbbira vonatkozólag nyilatkoztak a kereskedők nyakra-főre és határozottan megcáfolták a széndrágítás vádját.

Több helyen utána járt *A Hir* egyik munkatársa ennek az ügynek és biztos formában jelentheti, hogy a *szén árát jelentékeny mértékben fölemelik*.

A fővárosi illetékes ügyosztály vezetője a következőket mondotta:

— Bennünket is érdekelnie kellett a szénkereskedők titkos értekezlete. Tudakozódtunk s tényként közölhetjük, hogy *drágább lesz a szén*. A zsákszámba való szállításhoz méterhátsámként negyven fillérrel, a vagonban való liferálásnál pedig hátsámként husz fillérrel szöktetik föl a szén árát.

— A fővárosnak mi a terve?

— Magától értődik, hogy sürgős intézkedéseket fogunk tenni a visszaélések megszüntetése érdekében. Már jelentést is tettünk innen a tanácsnak és *készül a szigorú szabályrendelet*, amelyről nyugodt lélekkel mondhatjuk, hogy a manipulációknak tulyomó részét rögtön az életbelépése után megszünteti.

— De hát milyen alapon emelik a szén árát ismételtén?

— A fuvar miatt. A szénkereskedők azt állítják, hogy nem bírják el a fuvarosok túlzott követelését. Sztrájkjuktól tartanak.

A nagykereskedők előre isznak a medve bőrére a közönség pénzén. Fölemelik a fuvarosok járandóságát, de a nagypublikum terhére.

S ez még semmi. Az igazi, pártatlan hozzáértők utmutatásával beléje világíthatunk a homályos üzelmekbe.

A nagykereskedők megszüntetik a fuvar. A kereskedő, szatócs, aki eddig ingyen kapta a fuvar, ezentúl fizet érte: a fuvar-többlet fejében tehát fölemelik a szén árát. S megdrágul a szén úgy is, ha közvetlenül nagykereskedőtől hozatjuk kocsiszámra. Itt is a fuvar drágít. Hiszen a szabadjára eresztett sok fuvaros olyan árakat szab a szegény fogyasztóknak, amilyet akar.

Mindennek a tetejébe *nem lesz elég szén*.

A főváros pedig ankétez, ami alapján véve csak arra való, hogy a tanács elaltassa a maga lelkiismeretét — ha ugyan föltámad. Mindig olyankor ankéteznék, ha nagy a baj s nem tudnak segíteni rajta.

Egyáltalán mindenki meg akarja nyugtatni a lelkiismeretét.

Az *államvasutak* igazgatósága kijelenti, hogy a maga részéről mindent megtesz. A

kereskedelmi miniszter szintén. De . . . de a főváros — ugymond — akadékoskodik a *ferencvárosi pályaudvar kibővítése* dolgában, már pedig, ha idején föl nem állítják a szénraktárakat, roppant mértékben megnagyobbul a széninség. Aztán a kassa-oderbergi vasut. Ez egyetlen sinpáron szállítja a „fekete gyémántot“ s nagyleküen közli, hogy rendben lesz minden, ha közbe nem jön valami. Ha . . .

Nagy garral hirdették azt is, hogy a székfőváros már csinálja a szénraktárait. *A közönségnek ebből semmi haszna nem lesz*, mert az új raktárak csak a főváros szükségletének kielégítésére szánvák.

Biztos csak az, hogy a fuvarosok veszedelmes sztrájkra készülnek, amely *külön, ismétellen* meg fogja drágítani a szén árát. Eljuttatták már követeléseik listáját a Fa- és Szénnagykereskedők Országos Egyesületéhez. Követelnek a többi közt tízórás munkaidőt déli szünettel, huszonnégy koronás heti fizetést, hatvan fillérnyi túlóra-díjat, ami fáradságos munkájuknál méltányos óhajítás; követelik a szervezeti és a bizalmi rendszer elismerését; a szakszervezeti munkaközvetítést, kollektív szerződést, közösen választott bíróságot és végül azt, hogy a szén kiöntése és a szállítólevél átvevése után a lehordót semmiféle felelősség ne terhelje.

A munkaadók *semmi áron nem* akarják teljesíteni ezeket a követeléseket. Azt mondják, hogy fuvaroznak tovább a sztrájk esetén, *ameddig lehet* vidékről hozandó munkásokkal. Arról — ugymond — nem tehetnek, hogy a kassa-oderbergi vonal egy-két napi megszakításával *állandóan el van zárva* s a *marcheggi* kiségitő vonal csak korlátozott mennyiséggel láthatja el a nagykereskedők kis részét, akiknek a lerakódó helye tudniillik a nyugoti pályaudvaron van.

A szénnagykereskedők egy része, a föltétlenül tisztességes elem mozgalmat indított, hogy a széninségben legalább *a lopástól óvassák meg a közönséget* a kereskedők tisztessége érdekében is. Egyesületük útján fölterjesztést küldtek a fővárosnak. Kérik, hogy módosítsák a súly-ellenőrzést a kereskedők zaklatásainak megszüntetése s a közönség érdekében. Javasolja az egyesület, hogy hatósági ellenőrző mérlegeket állítsanak föl és a nagykereskedők központi telepein, a pályaudvarokon állandó hatósági megbízottakkal ellenőriztessék a szállítandó súlymennyiséget.

És mindezek után a tény az, hogy a közönséget zsarolják, a szén árát megint fölemelik. Reformokban sántikálnak, de a széndrágulás ellen senki nem produkál komoly intézkedést.

NYILTTÉR

E rovat alatt közléteket nem vállal felelőséget a szerkesztőség.)

Tisztviselőtársainkhoz!

Van szerencsénk a kartárs urakat értesíteni, hogy a szövetkezetek által netán felmondott váltóköltségeiket kifizetjük, ha a kölcsönvevő és kezeseinek fizetése törvényes letiltással terhelve nincs. Intézetünk eddig egyetlen váltót sem adott visszajelentésre s így a kölcsönök teljes díszelője biztosítva van. Takarékpénztárunk után 5 és fél százalék kamatot fizetünk.

Tisztviselők Takarékpénztára részv.-társ.

Budapest, Rottenbiller-utca 5. Telefon 99-29.

Igazgatóság: László Árpád gróf főispán, Szentuarjay Dezso királyi bíró, földbirtokos, Zákó Mihály főispán, Nagy György kir. tanácsos, áll. jóságigazgató, Grubauovic Géza kir. ügy. elnök, nagybirtokos, Lajpold Kornél kir. tanácsos, pénzügyigazgató, Berczy Ernő posta- és távirata tanácsos, Nyéld Némethi Imre önkormányzati főbíró, földbirtokos, Gorovay Miksa gyári főhivatalnok, Quirini Gusztáv műszaki tanácsos, Utray József székfőv. vásárosigazgatója, Halász Vilmos a Generali bizt. társ. ny. cégvezetője, Wirth Pál m. á. v. főmérnök, budapesti háztulajdonos, Dénes Gyula a Könyves Kálmán Ir. részv.-társ. irodai főnöke, Dr. Pletschmann Illés jogtanácsos, Keleti Lajos ügyvezető igazgató, háztulajdonos. A választmány elnöke Dr. Várossy Gyula kalocsai érsek, alelnökei: báró Pongrácz Vincze min. o. tanácsos, a pénzügyminiszterium elnöki osztályának vezetője és Tabody József min. tanácsos. A felügyelőbizottság főnöke: báró Csáky Károly kir. főügyész-helyettes, dr. Csáthy Lajos miniszteri tanácsos, Zsolnai Pál osztrák erenc miniszteri tanácsos.

Tüdő-mellbajok

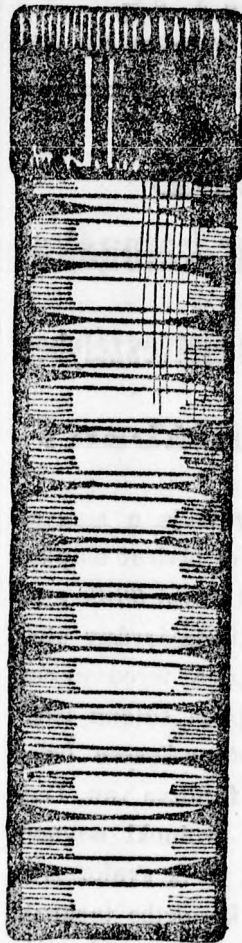
(tuberkulózis — I. II. szakában), vérköpést, tüdőveszeszt, kitűnő eredménnyel gyógyítottak új gyógymóddal, inhalációkkal és

szérumoltásokkal

Dr. HARMAT GYULA tüdőbajok rendelőintézete — Inhalatorium

BUDAPEST, VII., Rákóczi-ut 82.

Rendelés 11-12. 2-4-ig.

A száj és a fogak ápolására

nélkülözhetetlen

: szerek :

Dr. Dembitz

Aseptol

szájvizpasztillák,

ASEPTOL ASEPTOL

fogpor fogkefe.

Orvosi vélemények gyűjteménye minden dobozhoz mellékelve.

Aseptol szájvizpasztillák 1 doboz 2 kor. 1 zsebtabus 50 fill. Aseptol fogpor 1 doboz 80 fillér. Aseptol fogkefe férfi K. 1.50, női K. 1.30, gyermek K. 1.—

Kapható minden gyógyszerertárban, drogériában és illatszertárban.

Készíti és központi főraktár: Dr. Dembitz fog- és szájápoló szerek laboratóriuma Budapest, Rákóczi-ut 10. szám.

Előkelő

társadalmi összeköttetésekkel bíró urakat és nőket egy új irodalmi mű megrendelésére helyben és vidéken fényes javadalmazással alkalmazunk. Akvizíciószerűen egyének (mellékes foglalkozásként is) könnyen kereshetnek meg havonta 1000 koronát. Magyar Könyvkereskedő Részvénytárs. Budapest, Liszt 10110 Ferenc-tér 6.

Rum és Likőrök

készítése házilag!!

100%—200% megtakarítás!

fillér **80** fillér

egy adag koncentrált jamaika rum kivonatot, vagy az alábbi felsorolt likőr kivonatok bármelyikét, melyek segítségével 1½—2 liter igen finom rumot, vagy 2½—3 liter igen finom likőrt készíthetünk. Használati utasítás minden üvegehez. — Allasch, Anisette, Benedictiner, Chartreuse, Császárkörte, Curacao, Cseresznyelikőr, Diólikőr, Podormenta, Kakao, Kávé (Crème de Mocha), Köményes, Meggylikőr, Marasquinó, Rosztopsin, Vanília, Walmosier, Őszi és sárga barack stb. Conc. jamaika rum-kivonatot és Cognackivonatot

1 korona beküldése ellenében bérmentve küldök egy adag bármilyen vagy rumkivonatot próbára. Főraktár:

Majthényi Béla

arany kereszt drogéria és illatszertár
Budapest, IX. ker., Vámház-körut 15.

BUDÁN

II. ker., Fő-utca 49. sz. alatt a

CSILLAGH-féle nyitvános 6 osztályu magán elemi fiú- és leányiskolában a beiratkozást megkezdődtek.

D^r. Lázár Pirooska

internátussal kapcsolatos

felsőbb leányiskolájában

Budapest, V., Váci-körút 78, I. em. I.

a beírások augusztus 28-tól
szeptember 8-ig tartanak 10082
d. e. 1/2-ig — I-ig, d. u. 3—6-ig.

Telefon 83—03.

Telefon 83—03.

Tifusz

pusztítja a magyar katonákat

Három meghalt, ötven életveszélyben

Messzi Boszniában!

Boszniában tifusz gyilkolja a magyar katonákat. *A Hír* szerajevói távirat alapján már jelentete, hogy az ott időző 68-ik gyalogezred két századában tifuszjárvány ütött ki. Félhivatalosan, de egész töredelmesen már bevallották, hogy *három katona meghalt, ötven súlyosan, életveszélyesen beteg* és hogy két teljes század fertőzve van. Legmegdöbbentőbb az, hogy szolnoki magyar fiúk az áldozatok, mert a 68-ik gyalogezred a szolnoki hadkiegészítő kerületbe tartozik.

A Hír Szolnokra kiküldött tudósítójának a *szolnoki hadkiegészítő kerület parancsnoksága* a következő hivatalos nyilatkozatot adta közlés végett:

Boszniában két hete folynak a hadgyakorlatok. Nem régen történtek a tömeges tifuszos megbetegedések. A tifuszjárványnak eddig *három halottja* van:

Szabó János szakaszvezető, Rákos-Csaba
Máté Vencel gyalogos, Kisujszállás
Hoppán János gyalogos, Turkeve

Mindhárom halottat a mai napon *nagy katonai parádéval* eltemették. *Ötven betege* van még a tifuszjárványnak. Hivatalos jelentéseink szerint *valamennyinek életveszélyes az állapota. Az a két század, amelyből ez az ötvenhárom ember kikerült valószínűleg fertőzve van. A két századot ezért még idejekorán elkülönítették a többitől és orvosi vizsgálat alá helyezték őket.* Természetes, hogy a *hadgyakorlatok szünetelnek* mindaddig, amíg a járvány el nem mulik.

Megdöbbentő valóság: *Három magyar fiú* a halottja, *ötven magyar fiú* az életveszélyes betege a buta katonai gondatlanságnak. Megszoktunk már minden megdöbbentő dolgot a katonaságtól. Hát viseljük ezt is: Boszniában tifusz gyilkolja a magyar katonákat . . .

A HIR

Budapest, augusztus 29.

Beszámoló. *Justh* János országgyűlési képviselő, a Házelnök fia szeptember első napjaiban beszámolót tart a kerületében Hajduszoboszlón. A függetlenségi párt több vezető egyénisége lesz a társasága.

A legöregebb képviselő. Falusi csöndben, bűbájos, idillikus környezetben ünnepelték tegnap egy aggastyán születése napját: a *Madarász Józsefét. Kilenccvenhárom* esztendő az öreg ur, de a sok évnek, ami elröpült a feje fölött, ugyszólván alig vannak látható nyomai. Friss erőben van az öreg Madarász, egészséges, kedves és vidám, csak olykor-olykor szomorodik el. Ha politikáról esik szó . . . Már-már *háromnegyedszázad óta* tagja Madarász a magyar képviselőháznak. Haj, be nehéz napokat ért meg azóta. Részt vett a negyvennyolcas országgyűlésen s követte a kormányt Debrecenbe, azután pedig sokadmagával Kufsteinba vetette az osztrák nehéz rabságba. Bizony, ez régen volt, de Madarász apó ma is roppant élénken emlékezik vissza a szabadságharc eseményeire. Kis családja intim környezetében éli vénsége napjait a szabad eszméknek ez a minden időkben lelkes és bátor harcosa. Alig várja már, hogy megnyiljanak újból a parlament kapui, mert — amint ő mondja — ott akar lenni minden ülésen. Leánya és veje, *Komócsi* honvédszázados mindig körülötte vannak Madarász apónak. Szeretik és gondozzák és büszkék rá. Méltán.

A román királyi pár Budapesten. *Károly* román király és neje, *Erzsébet* királyné tegnap reggel hét óra ötven perckor a predeáli gyorsvonattal saját udvari vonatukon Budapestre érkeztek. *Károly* király kíséretével a keleti pályaudvar udvari várótermében megreggelizett, a királyné kocsijában maradt. A reggeli után, amely tejből, tojásból és sonkából állott, a király *Cantakuzene* román konzul kíséretében a Baross-téren tett sétát. A románok uralkodója egészen megöszült, mióta utoljára láttuk. Katonás tartása is megtört, lassan, óvatosan lépked. *Károly* királynak évek óta fájdalmas gyomor baja van és most *Badenben* keres pihenést és enyhülést. A királyi pár fogadására a keleti pályaudvaron megjelentek: *Geduly* Gyula máv. igazgató, *Tolnay* Kornél jobbpárti üzletvezető és *Boczán* Elemér állomásfőnök. Kilenccvenhárom perckor a bécsi gyorsvonattal utaztak tovább a fejedelmi vendégek.

Tilos a magyar beszéd. A dicső horvátok komizkodásairól mindig újabb és újabb híreket kapunk. Ez az elbizakodott náció nem elégszik meg azzal, hogy a magyar országgyűlésbe delegált tagjai Budapestent kiöntik mérgeiket, ők odahaza is üldözik és megvetik a magyar szót. *Zágrábi* tudósítónk ma egy hallatlan gaz merényletet sürgönyözött meg *A Hír*-nek. A vasuti állomás vendéglőjében két zágrábi helyőrségi tiszt magyarul beszélgetett. A szomszédos asztalnál ült egy férfi, ki a magyar beszéd hallatára odaszólt *Kopf* vendéglőshöz s rákiáltott:

— *Nem hallja, hogy magyarul merészelnek itt beszélni!*

A vendéglős azt válaszolta a horvát pimasznak, hogy a vendégek olyan nyelven beszélhetnek, a milyenen akarnak. Több se kellett ennél az ismeretlen bitangnak. Se szó, se beszéd, *arcul vágta a vendéglőst.* Az étterem vendégei fölugráltak s többeknek sikerült kituszkolni a rabiátus támadót, kinek egyelőre a nevét se tudják. A zágrábi magyarok között ez az eset óriási fölháborodást keltett.

Aki okmányokat gyártott. A rendőrség letartóztatta *Fabanka* József huszonhétéves téglagyári munkást, aki az utóbbi időben azzal szerzett magának mellékjövedelmeket, hogy iskolai, illetőségi és szolgálati bizonyítványokat gyártott s azokat jó pénzért eladta. Óhegy-utca 10. számú lakásán egész tömeg hamis okiratot és bélyegzőt találtak.

Lopják az aranyat. *Dévaról* jelentik, hogy a közeli rudai aranybányában nagyszabású aranylopásnak jöttek nyomára. A bányászok közt egy banda működik, amely az ugynevezett szabad aranyat ravasz módon kicsempeszi a bányából. Legutóbb nyolevanezer korona értékű aranyat vittek el a tolvajok s a kincset orgazdák segítségével értékesítették. A bányavezetőség és a dévai csendőrség lázasan kutat a tettesek után. Siker még nincs.

Bognár Vince. A cimben megnevezett ur még egész fiatal ember, mindössze két-három hónapos lehet és ezt a rendőri jelentésből tudjuk, amely szerint *Bognár Vincét* ma hajnalban találták a Tüzoltó-utcai gyermekmenhely előtt. *Bognár Vince* ekkor még nem volt *Bognár Vince*, egy senki, egy véletlen, egy kis tragédia volt, egy meztelen kölyök rongyokba kötözve. Az anyja ajánlhatta így az állam szíves pártfogásába. A hajléktalan csecsemőt a menhely közegei megtalálták és mert ebből élnek, bevitték az épületbe, elhelyezték és értesítették a rendőrséget. Azután be kellett jegyezni az anyakönyvükbe a kis senkit, hát adtak neki egy nevet. Némi izgalmak, fejtörések, viták után elnevezték *Bognár Vincének.* Éppen *Bognár Vincének.* Egyszerű, szerény nevet nyújtottak át neki és *Bognár Vince*, akármilyen belőle, mint *Bognár Vince* fog szerepelni az iskolában, a katonaságnál, az adó-lajstromban és talán a világtörténelemben. És ez a dolog senkit sem érdekel, *Bognár Vince* előtt is közönyös lesz, csak talán az egyelőre ismeretlen édesanyjának fog fájni a szíve, ha tudomására jut a dolog, aki esetleg *Oszkár*nak vagy *Lászlónak* akarta nevezni a fiugyermekeit, *Bognár Vincét.*

Margit sürgönye. A szomorú emlékü belényesi választásnak nemesak foltjai vannak, hanem vidám, deris epizódjai is. Az egyiknek hőse *Simkó József* országgyűlési képviselő, ki arról híres, hogy mindég *Wekerle* mögé húzódik a Házban, mert a legmegátalkodottab mamelek. Negyvennyolcas mamelek. *Simkó* a múlt héten leutazott a belényesi kerületbe s ott — jó korteshez híven — első sorban a szavazók asszonyait igyekezett meghódítani, na persze csak az eszmének és *Kardos Árpádnak.* De buzgólkodását tréfás barátai félremagyarították és sokszor megtréfálták az oláhfalusi képviselőt. A választás lezajlott, szomorú és fájdalmas eredménnyel. Jöttek hazafelé a Belényesre rándult képviselők, köztük *Simkó* is. Nagyon levert volt az egész uton. Az ördög tudja, mi bántotta. Hiába faggatták, nem szólt. Mikor *Nagykátára* ért a gyorsvonat, egy vasuti tiszt sorra járta a kocsikat és *Simkó* képviselőt kereste egy távirattal. Megtalálta és átadta. *Simkó* izgatottan bontotta fel. Ez volt a tartalma:

Méltóságos

Simkó József képviselő
Nagykátára

El vagyunk veszve, papa
mindent tud, várjon reggel a
keleti pályaudvaron.

Margit.

Simkó, szegény, ámult-bámult, nem tudta elképzelni, ki lehet ez a *Margit*, aki oly kétségbeestten siet utána. Persze, Budapest közelében ez is kiderült. Minthogy *Simkó*t Pesten felesége várta, megvallották, hogy a sürgönyt *Farkasházy* és *Halász* Lajos képviselők adták föl Püspökladányban. Oláhfalú követe boldogan lélegzett föl . . .

Gyermekrabló cigányok. Az aradi törvényszék ma délben tárgyalta a múlt hónapban *Kisjenőn* elfogott cigánykaraván ügyét. A karavánt azzal vádolják, hogy *Kovács* Flóra parasz-asszonytól ellopták hatéves kis fiát. A cigányok ez egyszer eltértek a szokásuktól és nem tagadták bűnüket. Azt mondták védelmükre, hogy a fiából *urat akartak nevelni.* A törvényszék a két főcinkost, *Moldovány* Andrászt és *Balla* Rózát két-két hónapi fogházra ítélte.

☞ **Amen! Most már boldogok.** A soproni katolikus templomban ma délből félegy órakor egy alacsony barna ur esküdt örök hűséget egy karcsu szőke hölgynek. Az esküvőn ott volt az egész város. A templom előtt messze vidékek cigánymuzsikusai óriási bokréttákkal várták a fiatal párt. A szokatlan érdeklődés nyomban értető lesz. A menyasszony *Festelich* Vilma grófnő, a barna képű vőlegény *Nyári* Rudi cigányprimás volt, akik már december 17-én kötötték polgári házasságot, de csak ma tartották *egyházi esküvőjüket a grófnő kívánságára.* Nyári Rudiné igen vallásos, zárdában nevelkedett és ragaszkodott ahhoz, hogy pap is megáldja őket. Néhány napja tért vissza az érdekes pár *Kopenhágából,* ahol Nyári Rudi zenekara élén egy mulatóhelyen játszott. A jövő héten újra elutaznak és így néhány napi szabadságukat használták fel az esküvőre. *Nyári* Rudi pompásan szabott frakkban, a grófné fehér selyemruhában állott az oltár elé. *Páder* Endre káptalani prépost adta össze a grófkisasszonyt a cigányprimással; a szertartás után szép beszédet intézett hozzájuk, amelyet megindultan, mély csendben hallgatott végig a közönség. Amikor a templomból kivonult a násznép, ünneplő ruhába öltözött cigánylányok és legények fehér és piros rózsákat szórtak eléjük. Az esküvőn *Makra* Gyuri és *Bokor* Lajcsi primások voltak a tanúk. Ma este *A Hír* tudósítója felkereste Nyáriékát. *Festelich* grófné elmondta, hogy boldog és jobban szereti férjét, mint valaha. *Nyári* Rudi néhány nap mulva újra külföldi utra indul, a hitvese természetesen vele megy. Minden rendben. Hála istennek!

☞ **Az aradi családirtó.** *Vadasi* Lászlót, aki e napokban Aradon rálött az anyósára és négyéves kis lányára, ma hallgatta ki az ügyészség. A végleg elzúllott ember zokogva jelentette ki a vizsgálóbíróknak, hogy bánja tettét és nem került volna börtönbe, ha anyósa és a felesége segítik, törődnek vele. Ők még a jó utra téríthették volna, de nem tették. A törvényszéki orvosok *Vadasi* Lászlón krónikus *ludobetegséget* konstataáltak. Az áldozatok ma már tul vannak a veszélyen és néhány hét mulva elhagyhatják a kórházat.

☞ **Leánykereskedők.** *Szabó* Eszter huszesztendős fehérmegyei szárdi születésű cselédleányt Budapestről két leánykereskedő levitte Szegedre s ott eladta a Polgár-utca 5. szám alatt lévő éjszakai mulatóhely gazdájának. A leány — mint *A Nap* ma esti számában írta — megszökött a büntanyáról és a rendőrségre sietett, ahol szenzációs valloást tett. Kiderült, hogy két professzionátus lélekfufár, *Szilágyi* és *Horovitz* ügynökök liferálták a leányt száz koronáért. Az Ó-utca 24. száma alatt lévő kávéházban csábitották el. A budapesti rendőrség is vizsgálatot indított az ügyben s értesülésünk szerint a leánykereskedők letartóztatása várható. Egy *Weisz* Manó nevű emberről azt a jelentést kapta a rendőrség, hogy rendszeresen szállítja a magyar lányokat Délamerikába. Buenos-Ayresbe *Weisz*né és *Üszterreicher* Béláné nevű barátja most is uton vannak tizenhat áldozattal. Táviratilag intézkedtek, hogy fogják el őket, amikor a hajó Délamerikában partot ér. A szegedi büntanya gazdája, *Weisz* Izrael, aki *Weisz* Manó testvérbátyja, szintén állandó összeköttetésben volt a budapesti leánykereskedőkkel. Ma este detektívek állították be az ó-utcai kávéházba s onnan két gyanús embert előállítottak. A nyomozás folyik más irányban is. Megállapították, hogy a kufárok *finomabb árul* is szállítottak egy ismeret asszony közvetítésével, akinek a belvárosban van éjszakai mulatóhelye.

☞ **A rikkancs tragédiája.** *Kacsitz* Ádámánét, egy szegény gyümölcs árusítónét augusztus 21-én nagy csapás érte. Kis tízéves rikkancs fia *Kacsitz* János majdnem életét vesztette. A flu újságot árult s rikkancs szokás szerint felment a villamos kocsiira is, ahol az utasok egy-kettőre elkapták újságjait. A kalauz, *Kováts* Pál azonban rossz tréfából a flu kalapját ledobta a villamosról. A rikkancs leugrott a kalapja után a robogó kocsirol s oly szerencsétlenül bukott le, hogy feje hat helyen betört s egész testén súlyos zúzódásokat szenvedett. Az anya most kéri

azokat, akik az esetnek szemtanúi voltak, jelentsek be címüket a Zrínyi-utcai főkapitányság második emelet 129-ik számú hivatalos helyiségében.

☞ **A peking-párisi hős Magyarországon.** *Borghese* Scipio olasz herceg, aki elsőnek tette meg a végtelen fáradságos utat gépkocsin Pekingtől, Kína fővárosától, a mongol sivatagokon és Szibérián át Párisig, legközelebb automobilján Magyarországra érkezik. A világhírű herceg nővére, gróf *Hoynosnak* a felesége és Békésmegyében, *Körösladány* mellett van a birtoka; őt látogatja meg *Borghese*, akinek különben nem ez az első utja Magyarországon.

☞ **Az első magyar postás-zenekar.** A budapesti posta- és táviróaltisztek postás-zenekart akarnak felállítani. A zenekar nemcsak a postások mulattatására lesz, de résztvesz majd a nyilvános multságokon, ünnepélyeken, körmenetekben is. A posta szolgálatába szegődött zeneőrmestereknek így szép mellékkeresetet fog nyújtani ez az új intézmény. A kereskedelmi kormány készséggel támogatja a postások óhaját, az életrevaló terv tehát mihamarább a megvalósulás stádiumába lép.

— **Öngyilkosság a tébolydában.** *Bécsben,* az alsó-ausztriai országos tébolyda kertjében ma reggel *föbelötte* magát dr. *Dobes* Emil orvos, akinek már szabad volt kijárnia a tébolydából, annyira javult az egészsége. Egy városi sétáján szereshette a revolvert, amelylyel végzetes tettet elkövette.

Székesfehérvár veszedelme

Megszállták a várost

Az utca a katonáké!

Feloszlatják a sztrájkanyagát

A székesfehérvári szervezett munkások keményen állják a csatát. Az általános sztrájk még egyre tart, a munkások lelkesen kitartanak; hogy mikor ejtik el ezt a gyilkos fegyvert, még kiszámíthatatlan. A gyárkémények nem füstölnek, a műhelyekben nem folyik a munka, az üzletek, kávéházak, vendéglők üresek. Ma délután újra *ostromállapot* képét mutatta a város. Az utcákon rendőrök, csendőrök és ulánus őrzőjáratok cirkálnak. Az éjszakára az egész helyőrséget mozgósítják, mert véres tüntetésektől tartanak. *Holnap feloszlatják a sztrájkanyagát.* Hogy ennek az intézkedésnek mi lesz a következménye, azt egyelőre nem lehet megállapítani. A munkások táborában a hangulat izzó, mindenre el vannak szánva.

Roham az Elite kávéház ellen

Az éjszaka folyamán a sztrájkolók egy része tüntetve járta be a várost; a rendőrség pedig az elkeseredett hangulat után ítélve erősen készülődött a zavargások elfojtására. Ma délig nem történt komolyabb dolog. Későn éjjel néhány sztrájkoló megtámadta a *Sztáray*-féle nyomdát és követelte *Tamáty* munkavezetőtől, hogy hagyja abba a munkát. A nyomdászemélyzet tovább dolgozott, a sztrájkolók csendben elvonultak. Az izgatott, meghajszolt emberek csendes tüntetése ma délből aztán nyílt harcra fajult. A város legnagyobb kávéházában, az *Elite*-kávéházban úgy pótolták a sztrájkoló pincéreket, hogy a csaposlegényeket beállították kiszolgálni. Ma délelőtt a sztrájkoló pincérek *ostromot* intéztek a kávéház ellen. Husz ember berohant, lefoglalták az asztalokat, felugráltak a billiárdasztalra és *Német* István csaposlegényt meg akarták akadályozni abban, hogy a vendégeket kiszolgálja. *Radó* Béla kávékés ekkor *előrántotta* revolverét és a tüntetőkre fogta. A válságos pillanatokban érkeztek meg a rendőrök, akik a sztrájkolókat *kiverték* a kávéházból; *két pincért letartóztattak.*

A Hír tudósítója előtt *Radó* Béla kávékés a következőkben mondta el az ostromot:

— Félegy óra táján, a kávéházban kevesen voltak, berontottak a sztrájkoló pincérek és botrányt csaptak. Többen *Német* nevű csaposomra rohantak, akit sztrájkolóknak tartottak, mások a billiárdasztalok posztóját akarták megrongálni. Mióta a sztrájk kitört revolvert hordok magamnál, mert tudtam, hogy zavargások lesznek. Előrántottam a revolvert és *rájuk fogtam.* Kifelé hátráltak. Éppen jókor érkeztek a rendőrök, akik körülfogták őket; *Spitzer* Vilmos és *Schwarz* Márton pincéreket *letartóztattak.*

A felebbezés.

Az általános sztrájk fenyegető árnyékában szerényen huzódik meg az örök időkre kitiltott szociáldemokrata párttitkár ügye, amely felgyújtotta a szenvedelmeket. Ma délután nyújtotta be *Handler* Gyula felebbezését *Kadosa* Marcell dr. és *László* Jenő dr., ügyvédek útján a város tanácsához, A felebbezés főcérve az, hogy itt kihágásról van szó és ezért nem a rendőrség illetékes, hanem az iparhatóság. Azután pontrólpontra cáfolja a kitiltó végzést, tiltakozik az ellen, hogy *Zavaros* alkaptány csak a *terhelő* tanukat hallgatta ki, akikre a vádlott hivatkozott, azokat *be se idézte.*

A felebbezést *pénteken tárgyalja a tanács, Havranek* polgármester elnöklete alatt. Ha jóváhagyja a rendőrség ítéletét, úgy *Handler* Gyulának már *hélfőn* el kell hagyni a várost.

Ostromállapot.

A délután folyamán villámgyorsan terjedt el a munkások közt, hogy a tanács összeült és már tárgyalja a felebbezést. A sztrájkanyagáról mind kiözlöttek az utcára, a rendőrség tehetetlenül nézte, mint foglalják el a gyalogjárót, mint akad meg a forgalom. Az ulánus-kaszárnyába telefonáltak segítségért. Két eskadron huszár és a csendőrökönitmény járta be az utcákat; a feltűzött szuronyok és a kivont kardok végre lehűtötték a szenvedélyeket.

A szociáldemokrata-párt a *Rózsakert* vendéglőt jelentette be sztrájkanyagául. *Rék* főkapitány a bejelentést *nem vette tudomásul* és egész bizonyos, hogy *holnap reggel kilenc órakor katonai és csendőrséggel a rendőrség feloszlatja a sztrájkanyagát.* A sztrájkanyagán délután *ezeröttszáz* munkás tartózkodott.

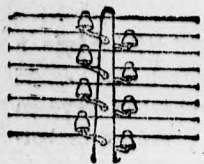
Folytatják a harcot.

A Hír tudósítója megkérdezte *Handler* Gyulát, a kitiltott munkásvezért, hogy mihez fognak a sztrájkolók, ha *feloszlatják* a tanyagukat. *Handler* a következőket jelentette ki tudósítónknak:

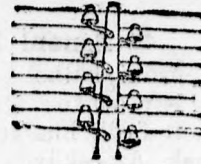
A munkásokat meg nem félemlítik az utcára vezényelt lovaskatonák és csendőrök. *Folytatjuk a harcot! Ha kivernek az odunkból, úgy kimegyünk az utcára.* Az általános sztrájk érvényben marad mindaddig, amíg a rajtam esett sérelmet nem reparálják a város urai. A sztrájkolók táborában mindennel elkészült és mindenre el van készülve. *Ma hat munkást letartóztattak.* Miért? Mert megálltak az utcán. Ez csak növeli az elkeseredést és összeforraszt bennünket minden kapcsolónál szorosabban. Egyszóval: *Harc!*

A munkások, úgy látszik, a sztrájkanyag feloszlatására azzal felelnek, hogy csoportonként *elutaznak a városból.* Ma több mint *háromszáz* sztrájkoló hagyta el a várost.

☞ **A tuberkulózis gyógyítása.** Kétkedőket is meggyőzni alkalmasak azon fényes eredmények, melyeket a tüdővész kezelésénél *szérumoltásokkal* érhetünk el oly esetekben, mikor minden más beavatkozás hiábavalónak bizonyul. A szérum ugyanis nemcsak azáltal fejti ki hatását, hogy a beteg szervezetben a kórokozó bacillusokat elpusztítja, hanem azt egyúttal újabb fertőzéssel szemben immunizálja. A hosszabb idő óta szérumkezelést alkalmazó Dr. *Harmat* Gyula kimutatja, hogy az intézetében és inhalatóriumában (Bpest, VII., Rákóczi-ut 82.) szérummal kezelt betegek fele gyógyul, negyede nagyban javul s negyedénél még kedvezően befolyásoltatik a baj.

TÁVIRAT TELEFON

A fölfüggesztés napja

Főjegyző, második aljegyző, harmadik aljegyző, birtoknyilvántartó — mindenki fölfüggesztve!

Fölfordult közigazgatás

I.

Marosvásárhely, augusztus 28.

Erődi Sándor alispánhelyettes főjegyző ma Balla Aladár harmadik vármegyei aljegyzőt fölfüggesztette hivatalától. A fölfüggesztésre az adott okot, hogy az aljegyző egy napról kétszeresen fizetette ki az utiszámláját. Balla ellen az utiszámla ügyében hónap előtt fegyelmet rendeltek el. Egyidejűleg az alispán feljelentést tett Balla ellen okirathamisítás miatt is. A főjegyzőt időközben, augusztus 21-én a belügyminiszter fölfüggesztette állásától s a fölfüggesztés holnap lép érvénybe. A fölfüggesztett főjegyző aztán ma, állítólag azért, hogy ne lehessen helyettesíteni, hirtelen fölfüggesztette állásától Balla jegyzőt. Ugron Ákos főispán egy újságíró előtt elmondotta, hogy a vármegyén a leglehetősebb állapotok uralkodnak. A tisztikar teljesen fejetlenül működik. Eddig fel vannak függesztve: a főjegyző, a 2-ik és 3-ik aljegyző, a negyedik aljegyző már előbb lemondott az állásáról, az alispán pedig szabadságon van. A közigazgatás tehát főjegyző, aljegyzők és alispán nélkül folyik. Szeptember 10-én megyei közgyűlés lesz, amely rendkívül viharosnak ígérkezik.

II.

Makó, augusztus 28.

Farkas József polgármester Mitrovics György városi birtoknyilvántartót magánosokkal szemben elkövetett büntetőtörvénybe ütköző szabálytalanságok miatt állásától fölfüggesztette.

Állami tisztviselők a Kormány ellen Alacsony lakbérék

Kassa, augusztus 28.

A kassai állami tisztviselők holnap délután a törvényszéki palota tanácstermében gyűlést tartanak, hogy demonstráljanak a kormány elutasító határozata ellen, amelyvel az eddigi alacsony lakbérosztályban hagyta meg őket és hogy új akcióban állapodjanak meg.

Az új patriárka

Zágráb, augusztus 28.

Október 1-én lesz Karlócán a patriárkaválasztó szerb egyházi kongresszus.

Férjének gyilkosa

Mérget kevert az ételébe

Az anyja parancsolta

Mährisch-Ostrau, augusztus 28.

A csendőrség ma délben letartóztatta Katmarik Ferenc észak-vasuti hivatalnok feleségét, aki anyjának unszolására megmérgezte hites urát. Kartmarik négy év előtt nősült. A felesége most huszonkétéves, szép fekete asszony. Hogy mi volt a szándékuk a borzalmas bűnnel, azt a nyomozás még ki nem derítette. Ma megállapították, hogy Katmarikné férje levesébe foszfort kevert. A szerencsétlen ember a halállal vívódik, nem éri meg a reggelt. A férjgyilkos asszony anyját is letartóztatták. A két nő konokul tagadta a gyilkosságot. A fiatal asszony az egyik csendőrtől zokogva kérdezte:

— Felakasztanak? Csak azt ne, inkább börtönben vénüljek meg!

Délután szembesítették őket; a gyilkos hiteves a bizonyítékok sulya alatt mindent bevallott. Atkísérték őket az ügyészégi fogházba.

Meggyilkolták a mór szultánt

Zürzavarok, vér, háboru.

Hadjárat Marokkóba

Az új szultán

London, augusztus 28.

Tangéból jelenti egy távirat, hogy Abdul Aziszt Marokkó szultánját meggyilkolták. A hírt még hivatalosan nem erősítették meg, de nem is cáfolják.

Abdul Aziszt szultán egyébként néhány napja már nem Marokkó uralkodója. A főpapok és főnemeseik összegyűltek és trónvesztellnek jelentették ki, mert a hóditó franciák ellen nem fejtett ki kellő energiát. Helyébe Mulej Hafidot, a fivérét kiáltották ki szultánná. A hivatalos imákba már az új szultán nevét foglalják, aki kinevezte egész udvarát és kormányát.

Ezzel Marokkóban, amely Magyarországnál kétszer nagyobb, dús gazdagon termő föld, teljes a zürzavar és most már bizonyos, hogy előbb-utóbb a franciák hatalmába kerül.

London, augusztus 28.

Ma már kétségtelenül bizonyos, hogy a régi szultán, Abdul Azisz helyett, ennek fivérét, Mulej Hafidot kiáltották ki szultánná. Ő most a legnagyobb ur Marokkóban, neki van a legerősebb serege és ő vezeti honfitársait a francia hóditók ellen.

Páris, augusztus 28.

Tegnap a spanyol kormány, ma pedig a francia tartott minisztertanácsot, amelyen a marokkói ügyek fölött döntenek. A végleges, ünnepélyes minisztertanács azonban csak szombaton lesz Fallières elnöke alatt.

Ezen fogják elhatározni a marokkói hadjáratot. Az alatt az ürügy alatt, hogy rendet kell teremteni, a keletről határos francia Algiréből nagy tömeg francia katonát szállítanak Marokkóba és megkezdődik a hóditó hadjárat.

Ez a háboru azonban hosszú ideig fog tartani, évekig, esetleg évtizedekig. A félvad mór törzsek drágán fogják eladni szabadságukat.

A német császár ujságja Javított kiadás

Az itteni sajtónak nagy szenzációja, hogy leleplezték a német császár leibzurnálját. II. Vilmos hosszú ideig a Lokalanzeigert olvasta, de most nemrég megharagudott rá, és azóta a Taegliche Rundschau egy nagyszájú, sovinszta lap a kedvence. Ez már tanult a kollégája példáján. A Kölnische Volkszeitung klerikális ujság most leleplezte, hogy külön számot ad ki a császár számára. A Kölnische Volkszeitung kiadta a Taegliche Rundschau egyik tegnapi oldalát — két példányban. Az egyikben hasábos támadás van a klerikálisok ellen, a másikban szöszereint ugyanazok a hírek olvashatók, csupán a támadás helyén áll egy elmékedés — a japáni bevételről. Ez való a császárnak.

Guruló színház

Átsétál a másik oldalra

Persze Amerikában

New-York, augusztus 28.

Amerikában nem ritkaság, hogy egy házat egyszerűen eltolnak a helyéről, ha utban áll. Most azonban Grooklepeban, New-York külvárosában, egy óriási színházi palotát tolnak át a hatalmas uttest egyik oldaláról a másikra. A Moutunk-színházat nagy bámuló tömeg közepette emelték föl, tették rá a kereken járó vasrudakra és rögtön meg is kezdte az utazását. Észrevenni azonban nem lehet, hogy az épület halad tovább, olyan lassan mozog előre. Három hétig fog tartani, amíg eljut az új helyére, ahol kipehenheti az új fázadalmait.

A pap-donzsuán

Tizenhét áldozat

Kilenc évestől negyvenig

Nápoly, augusztus 28.

Az itteni esküdtársak előtt ma kezdték meg Don Ferdinando Mary lelkésznek a pörét, akit tizenhét nő vádol azzal, hogy erőszakoskodott rajtuk. A derék lelkész egyáltalán nem volt válogatos és a törvényszék előtt, mint az orgona állnak sorban az áldozatok. A legfiatalabb kilenc esztendő, a legidősebb negyven. A negyvenesztendő volt az, aki lármát csapott, följelentette a papot, amire aztán sorstársnői is jelentkeztek. A legérdekesebb az, hogy a pap-donzsuán már öreg ember, hatvanéves elmult, kistermetű, élénk szemű, öreg emberke. A tárgyaláson, az Olaszországban általános antiklerikális hangulat miatt sűrű botrányok játszódnak le, úgy hogy a zelnök kiűrtette a termet.

Roosevelt, te csalsz!

Mondja Bryan

New-York, augusztus 28.

Az Egyesült-Államok jövődöbeli demokrata elnökjelöltje, William J. Bryan Lincolnban beszédet tartott, amelyen ismét erős támadást intézett a jelenlegi amerikai kormány és a trösztök ellen. Roosevelt elnök hadjáratát — mondta Bryan, — nem becsületes harc, hanem csak a közvélemény becsapására való és csak arra szolgál, hogy a trösztöket az egyes államok szigorú rendelkezései ellen megvédje. Rooseveltnek az a kívánsága, hogy a trösztöket a nemzeti törvényhozás munkájával meg kell tisztítani a fattyuhajtásoktól, csak álarc, mely mögött az a cél lappang, hogy a trösztök ellen harcolókat tévedésbe ejtse. — Bryan beszédében van is valami. Roosevelt a trösztök pénzének köszönheti, hogy elnökké választották.

A kétesztendő Antikrisztus.

Borzalmas babona.

Gyermekegyilkos falu.

Pétervár, augusztus 28.

Sziszevó faluban az elbutult parasztnép babonája rettenetes gonoszítotték lett az okozója. Él a faluban egy hatvanesztendő fölérült öreg, aki az Isten emberének mondja magát és akiben a falu népe úgy hisz, mint egy profétában. Gyógyít, imádkozik, csodákat tesz. Van azonban egy ember a faluban, aki nem hisz az öreg Mihályban, még pedig azért nem, mert ő a szomszéd falu javasasszonyának volt a híve, ahhoz járt magát gyógyíttatni, azzal mondatott magának jóvendőt. Az öreg szent Mihály ezen fölötté boszankodott és hogy megboszulja magát, elhívta a hitetlen ember feleségét, elnagyarázta neki, hogy az urát az ördög szállta meg és a két éves kis fiuk, aki ettől az ördöngöstől született — az az Antikrisztus. A kis Antikrisztus pedig nagy veszedelmet fog a falura hozni, ha nem pusztítják el. Rávette az asszonyt, hogy éjfélkor elhozza a kis gyermeket a lakására, összehívta az egész falut és míg a falu népe szent énekeket dalolt, ő hosszában kettévágta a kis gyermeket, hogy a gonosz kiszállhasson belőle. A megcsontolt kis holttestet aztán elégették. Az öreg szent Mihály azonban, úgy látszik, egészen megörült, mert másnapon összehívta a falu népet, hogy fényes délben a háza tetejéről föl fog szállni az égbe. Ezt a csodát persze nem tudta megcsinálni, amiért aztán a nép rátámadt és már félig agyonütötték, amikor a csendőrök kiszabadították.

„Tisza vadászik!”

— Az első cáfolat! Hála istennek —

A félhivatalos *Magyar Távirati Iroda* ma késő éjjeli híradásában közli, hogy „*Tisza István környezetéből megcáfolják a Beöthy László balesetéről szóló hírt.*” Ez nem lep meg bennünket. Ha nem a környezet, de maga Tisza cáfol, az se lepne meg. Ez természetes. Annak, akinek érdekében állhatott *nyolc hónapig eltemetni azt az ügyet, feltétlen kötelessége most megcáfolni. A Hír cikke szövegint igaz.* Ezt igazoló közléseink érdekesebbek lesznek és kellemetlenebbek. Már holnap és azután megint pár nap múlva.

Állat — az apában

Minden bűnök büne!

A fővárosi rendőrség ma este letartóztatta *Totzel Mihály* kárpitost vérfertőzésnek a bűntette miatt. Az eset részletei fölülmulnak minden perverz képzeletet. *Totzel* saját leányát becselenitette meg a saját felesége tudtával és határozott beleegyezésével.

Ma délután óriási botrány volt a Hungária-ut 91. száma alatt, amelynek harmadik emeletén lakik *Totzel Mihály*.

A külvárosi bérkaszánya lakói mind összefutottak, olyan nagy lármát hallatszott ki a kárpitos szűk kis otthonából. *Totzelné*, született *Hauser Erzsébet* ugyanis szidta, verte az édes leányát, mert a szerencsétlen teremtés megundorodott apjától és nem engedte, hogy tovább is kielégítse rajta állatias vágyát.

A rendőrséget névtelen levél juttatta a szörnyű bűntett nyomára. Az anonim értesítés így szól:

— Legyenek szívesek és vizsgálják meg a Hungária-ut 91. III. em. 40. számú lakást, mert ott *Totzel Mihály* nevű lakó olyan fajtalanságokat művel, hogy azt tűrni már nem lehet tovább. Most, hogy a leány nem adja oda magát, napirinden van a verekedés.

A levél még tizenhatodikán érkezett a rendőrségre s azóta nyomoznak ez ügyben. Nem akartak vaktában rajtaütni a kárpitosra. *Totzel* ugyanis neszt vette a névtelen följelentésnek s attól fogva pár napig békében hagyta a leányt.

Ma aztán kitört rajta megint a bestiális szenvvedelem. Rárontott a gyermekére, aki kétségbeesetten védekezett és segítségért kiáltott.

Amikor két munkás odasietett, éppen *Totzelné* ordított a lányra:

— Feküdj le, *Poldi*, mert különben én is elverem rajtad a port.

Értesítették a közelben tartózkodó detektívet, akik behatoltak a lakásba. A huszonhatszandós *Totzel Leopoldinát* féhcztelenül találták. *Apja lelépte róla a ruhát.*

Az egész társaságot bekísérték a főkapitányságra. A boldogtalan leány ott ezt a vallomást tette:

— Igaz, hogy édesapám rosszul bánt velem. Szépen kérem, mentsenek meg tőle, mert nem bírom tovább és agyonver, ha otthon maradok. *Tizennyolc esztendőskorom óta használ engemet.* Eleinte csak izgatott, aztán elcsábított, hiába könyörögtem.

A kihallgatást végző rendőrtisztviselő megtudta, hogy a leánynak gyermekei is vannak. Kérdést tett erről a leányhoz, aki így felelt:

— Két kis gyerekem van *Habel Károly* vasesztérgályos segédétől. Három esztendeig élt velem és azért hagyott el, mert észrevette, hogy az apám túlsokat legyekedik körülöttem. Pedig *feleségül akart venni* és becsületes asszony lettem volna.

Keserves sírásra fakadt a leány és ráborult az asztalra. Nagynehezen lecsillapították s aztán eleresztették.

Az anya szintén beismerő vallomást tett. Más tanuk előadása révén pedig kiderült, hogy az első gyermek apja *Totzel Mihály*. Amikor a leányon

mutatkozni kezdtek az erőszakos, bűnös viszony nyomain, *Totzel hozta össze fiatalberekkel, hogy a gyanút elterelje magáról.*

A bizonyítékok súlya alatt *Totzel Károly* megtört és részletesen elmondta, hogyan tette leányát szerencsétlenné. A kárpitost letartóztatták.

Honvédek és oláhok harca

Véres ütközet Pánádon

Hatvanhat sebesült

Három halott

Kisküküllő vármegyében, *Pánád* községben véres háború volt augusztus 25-én. Oláh parasztok voltak a támadók, magyar honvédek a megtámadottak. Megdöbbentő eredménnyel végződött a véres összeütközés: az oláhok közül két ember meghalt, tizenhat súlyosan, ötvenen-hatvanan könnyebben megsérültek. A katonák sértetlenül maradtak.

Erdély mélyében, a hegyek között elrejtve fekszik *Pánád* község. Így történt és a katonai hatóságok ostoba könnyelműsége okozta, hogy nagysokára jutott Budapestre az első hír:

Mészárolják a népet!

Két halott, hatvanhat sebesült

Maniu Gyula román nemzetiségi képviselő terjesztette először ezt a rémhírt. Elmondotta levelében, hogy a *Pánádra* érkezett honvédszázalaj tisztikara összetűzött a néppel, mire rettenetes mérszárlás következett, amelynek során tizenhat ember meghalt, tizenöt súlyosan, harminc könnyebben megsérült.

Ma délután a félhivatalos *Magyar Távirati Iroda* is megemlékezett a véres összeütközésről. Híre ez volt:

A hadgyakorlatokra vonuló honvédszázalag ezredesét *Pánádon*, a vendéglőben egy oláh tanító szóval inzultálta. A tisztek a tanítót eltávolították a vendéglőből, mire az oláhok künn összegyülekeztek és ostromolni kezdték a vendéglőt. Az ezredes riadót juttatott. A katonaság könnytelen volt löfegyverét használni. Sor-tüzet adtak. Kétlen meghaltak. Tizenhatan súlyosan megsérültek, ötvenen könnyebben megsérültek. A katonák közül senki sem sebesült meg.

A félhivatalos jelentései szerint az illetékes hatóságok a vizsgálatot nyomban megindították.

„Nem tudunk semmiről semmit!...”

Azok a hatóságok adták ezt a felvilágosítást, amelyeknek épen tudniok kellett volna az eseményről: a honvédelemügyi minisztérium és a kolozsvári honvédkiegészítő parancsnokság.

A *Hír* tudósítója a mai nap folyamán több ízben intézett kérdést a honvédelmi minisztériumhoz a pánádi eseményekre vonatkozólag:

— Csodálatos dolog, — mondották — egész napon át több helyről érdeklődtek állítólagos pánádi eseményekről. Nem tudunk semmiről semmit. Ide még semmiféle értesítés nem érkezett.

Ezt a felvilágosítást akkor adták, amikor félhivatalosan már elterjedt a véres összeütközés híre.

Telefonon kérdést intézett a *Hír* szerkesztősége a kolozsvári honvédkerületi kiegészítő parancsnoksághoz, amelynek feltétlenül tudnia kellene a dologról, mert a 24-ik honvéd-

gyalogezred ebbe a kerületbe tartozik. Itt még lehetlenebb felvilágosítást adtak:

— Valóban mi is kíváncsiak vagyunk mi történhetett. Igen? . . . köszönjük. Tehát *Pánádon* nagy, véres összeütközés történt. Tehát honvédek és oláhok között. Érdekes. *Mi nem tudunk semmiről semmit . . .*

Ezen már csodálkozni sem lehet. Ez az úgynevezett magyar-fekete-sárga rendszer.

A *Hír* tudósítója a pánádi harctéren

A *Hír* kolozsvári tudósítója közvetlenül a véres összeütközés hírének vétele után, ma délelőtt *Pánádra* utazott. Onnan táviratozza a következőket:

Hol történt a véres összeütközés?

Pánád, ahol a nagyszabású, véres összeütközés történt, üdött-kopott kis oláh falucska. Mélyen a hegyekben fekszik ez a kis falu, érintetlenül minden kulturától, messze minden várostól, még *Balázsfalvától* is. Mindössze ezer-ezeröttszáz ember lakik benne. Csendes, buta, jámbor oláhok. Két nap óta nagy az izgatottság a faluban. Talpon van az egész falu népe. Nagy izgatottsággal tárgyalják az eseményeket. Évek óta nem emlékeznek ilyen élénkségre. Idegenek csak akkor járnak ebben a kis faluban, amikor — minden esztendőben egyszer, nyáron — gyakorlatra járnak a katonák. Honvédek Csikszederéről. Ebben az esztendőben, éppen a múlt héten, augusztus huszonegyedikén érkezett meg hosszabb nagy gyakorlatra a csikszederi 24-es számú honvéd gyalogezred két zászlóalja.

„Nem kell a magyar katonaság!”

Pánádon, az oláh iskolában rendeztek be a két honvédszázalaj számára étkezőt és társalgót. Az oláhok ezért nagyon haragudtak a katonákra. Még jobban haragudtak azért, mert állandóan magyarul beszéltek. *Balázsfalván* „oláh nemzetgyűlés” lesz. Erre készülődnek a pánádi oláhok. Nem csoda, ha nagy ellenszenvvel fogadták a katonákat.

Kedden délelőtt az iskola egyik oláh kurátora — *Pap János* a neve — feltett süveggel, szájában égő pipával ment át a tisztek szobáján, az iskola épületében.

Egyik főhadnagy rászólt:

— Vedd le a sapkádát, mert leütöm!

A kurátor gorombán felelt vissza. Erre az egyik tiszt, állítólag *Kereszthy Jenő* hadnagy, arculütötte és kidobta a kurátort a szobából.

Késő este, nyolc óra tájban a kurátor igaztására nagy néptömeg jelent meg a tisztek étkezője, az iskola épülete előtt:

— Le a katonákkal!

— Nem kell magyar katonaság!

— Pusztuljanak a magyar tisztek! . . . . .

Ezekkel a kiáltásokkal nyomultak be az oláhok az iskolaépületbe, éppen amidőn a tisztek vacsorához készülődtek.

Sortüz az oláhokra!

Nagy kavargás támadt a tisztek szobájában. A tisztek, lehettek harmincan-negyvenen, keresztülvágták magukat a tömegen és talpraesztítették a legénységet. *Jordán Sándor* százados tüzet vezetett. Az oláhok hanyatt-homlok menekültek. Mire valamennyien elfutottak, két halott és sok sebesült maradt a helyszínen.

Késő éjjel, néhány órával a véres összeütközés után, a tisztikar saját hatáskörében megindította a vizsgálatot. *Vajna Sándor* ezredes ma este érkezett a helyszínére, hogy a vizsgálatot folytassa. Polgári hatóság részéről *Madaras Gábor* vizsgálóbíró és *Dakiár Sámuel* ügyész utazott a helyszínére. Eddig még semmi pozitív eredménye nincsen a vizsgálatnak.

Három halott?

A *Hír* kolozsvári tudósítója késő éjjel azt táviratozza, hogy nem két, hanem három halottja van a véres összeütközésnek: két férfi és egy asszony. Személyazonosságukat még nem állapították meg.

Egy millió körül

Fordulat a bajai sorsjegycsalás ügyében

Letartóztatták a főkönyvelőt!

Pénteken dönt a vádtaács

Nyilatkoznak a szereplők A Hir-ben

Döntő fordulat történt ma a bajai sorsjegy-csalás ügyében. Tudvalevő, hogy *Ekkert Antal* bajai virágkereskedő bűnügyi feljelentést tett néhány hónappal ezelőtt a *Bajai Kereskedelmi és Iparbank* ellen, hogy ez család uton a sorsjegyrészletivének kicserélésével szerezte meg a Jelzalog Hitelbank milliós főnyereményét. Nagy apparátussal indult meg a nyomozás, amely szenzációs eredménnyel járt. Könyvszakértők megvizsgálták a bank könyveit. Kiderült, hogy a könyvekben több helyen *Ekkert Antal* neve mellett *vakarások* vannak. A törvényszékhez érkezett vélemény szerint *Ekkert* neve mellett *halavány nyoma van a nyerő sorsjegyszámának*. Erre a szabadkai törvényszék vizsgálóbírája a bank könyvelőjét, *Wagner Sándort* letartóztatta, miután lakásán házkutatást tartott. Valószínű immár, hogy akár a bank bukása árán is hozzájut milliós főnyereményéhez.

Akik a legtöbbet tudják és mondhatják: *Ekkert Antal* a feljelentő, *Schön Antal* a Bajai Kereskedelmi Bank igazgatója és *Molnár Miklós dr.* főkapitány, a nyomozás vezetője *A Hir*-ben érdekesen mondja el a bűnügy történetét, a feljelentő vádját, a bank védekezését és a nyomozás mai stádiumát.

I.

Ekkert Antal, kertész

A Hir bajai tudósítója előtt így mondotta el a feljelentés történetét:

— Elégé ismeretes a sorsjegy-csalás ügye. Mult év december 24-én huzták ki a sorsjegyet, amely akkor a bank birtokában volt. Ez a sorsjegy az enyém volt. A nyereményt a bank titokban tartotta. Március végén pattant ki a nyeremény hire. A milliós főnyeremény hírére a részvényesek nagy lármát csaptak, annyira, hogy az igazgatóság a visszavásárolt részvényeket visszaadta a tulajdonosaiknak és ezzel a botrányt elsimitotta.

— Két hét múlva mentem el első ízben a bank igazgatóságához és figyelmeztettem őket, hogy a nyerő sorsjegy az enyém volt, mert azt én vásároltam részletfizetésre a banknál. Én erről csak részletívet kaptam, később midőn a teljes vételárát kifizettem, az enyém lett. Egy alkalommal pénzre volt szükségem és a sorsjegyre kölcsönt vettem fel a banknál. Decemberben arra szállítottak fel, hogy a *letétjegyet* *revideálás céljából adjam vissza*. Erre én a sorsjegyet visszaadtam.

— Hosszu idő telt el, mire megtudtam, hogy a sorsjegy az enyém volt s hogy az egy-millió korona engem illet. Felmentem a fővárosba, átadtam az ügyet *Fonó Félix dr.* ügyvédnek, aki a bajai elsőfoku iparhatóságnál azonnal vizsgálatot kért a bank ellen. Ekkor avatkozott bele a dologba az ügyészség. Kiderült, hogy a bankban az én részletívenem kitörölték az eredetileg beírt 2219—40. számot és helyébe 2219—41. számot írtak. Most hogy ez a hamisítás kiderült a vegyi vizsgálat során, új fordulatot vett az én ügyem. Minden jel arra vall, hogy az igazság győz és a pert megnyerem.

II.

Schön Antal, a bank igazgatója

Ekkert Antal vádjával szemben a bankbukás ügyében telefonon a következőket mondotta *A Hir* egyik munkatársa előtt:

— Végtelenül meglep engem a sorsjegy-ügyben beállott fordulat. *Husz éve* áll a bank szolgálatában *Wagner Sándor*, a letartóztatott tisztviselő. Pontos megbízható tisztviselő volt. Évi fizetése háromezerkétszáz korona volt. Amikor *Ekkert Antal* kertész részletfizetésre megvett egy sorsjegyet a banktól, először egy részletívet kapott. Utóbb letétívetre változtatták át az ügyletet s *Wagner Sándor* főkönyvelő *Ekkert* jelenlétében írta rá a letétívre a sorsjegy 41-es sorsszámát.

— Az utólagos bejegyzés a milliós nyeremény megtörténte után történt. A letétjegy kiigazítása januárban eszközöltetett. A főnyereményt decemberben sorsolták ki. Teljesen kizártnak tartom, hogy a könyvelő csalást követett volna el. Erre semmi érdeke sem volt. Egy másik könyvelő *Walter* a mellékkönyvekbe tévesen írta be a letétjegy számát s amikor erre utólag reájött, kijavította a könyveket.

— Nem igaz, hogy a felügyelő-bizottság megróttá a szabálytalan vakarásokért a főkönyvelőt. Ez akkor történt csak meg, amikor a botrány már kipattant.

— Hogy a bank az 1906. év végei mérleg-számlába nem vette fel a milliós főnyereményt, abból per lett. *Olay Lajos* országgyűlési képviselő részvényes, hamis mérlegkészítésért feljelentette az igazgatóságot. A bíróság megállapította, hogy az igazgatóság kétszáz koronával szerepeltette a sorsjegyet a mérlegben és pedig azért, mert az évi mérleget december 31-én zárjuk s így aznap még nem tudhattuk, hogy a december 31-én este megejtett huzáson megnyertük a főnyereményt. Ezért a bíróság az igazgatóságot jogerősen felmentette a vád alól.

III.

Molnár Miklós, főkapitány

a nyomozás vezetője *A Hir* bajai tudósítójának a következőket mondotta *Wagner Sándor* letartóztatásáról:

— *Wagner Sándor* könyvelőt tegnap este tartóztatta le *Rácz Károly* szabadkai vizsgálóbíró. Ma reggel hét órakor már *Szabadkára* szállították. Délelőtt pedig házkutatást tartottak a bank helyiségeiben, valamint *Wagner Sándor* lakásán. A házkutatások alkalmával igen kevés bűnjelét találtak, csaknem mindegyik terhelő a vádlottra nézve. *Wagner Sándor* állhatatosan tagad. Ebben az ügyben még nagy meglepetések várhatók.

Mi lesz a bankkal és a könyvelővel?

Délután és este nem történtek újabb események. A részvények ára, amikor a nyeremény hire elterjedt kétszáz koronáról kétezer koronára szökött. Ma — mint bajai tudósítónk táviratozza — *leszállott az ára kétszázötven koronára*. Idegesek és nyugtalanok a bank betevői is. Alig mulik el nap, hogy ötven-havanezer koronát ki ne vegyének. Ez egy-két hét óta több százezer koronával apadt a betétállomány. Veszélytől azonban nem tartanak, mert ha a betétfelmondások nagyobb mérvet öltenének a bajai és a szabadkai pénzüzetek nyílt

reszkompt-hitelt adnak a szorongatott intézetnek.

Szabadkai tudósítónk táviratozza, hogy *Wagner Sándor* könyvvezetőt ma délelőtt már ki is hallgatta *Rácz Károly* vizsgálóbíró. *Wagner Sándor* folyton ártatlanságát hangoztatta s végzetes tévedésnek mondotta, az üzleti könyvekben talált kaparásokat. Védője dr. *Vaisz Sándor* a letartóztatási végzés ellen felfolyamodást jelentett be a vádtanácsához, amely pénteken tárgyalja az ügyet.

A Bajai Kereskedelmi és Iparbank 1868-ban alakult négy százezer korona alaptőkével. Az igazgatóság élén *Weidinger Salamon* elnök, dr. *Hegedüs Aladár* alelnök, *Schön Antal* vezérigazgató, dr. *Bruck Samu* ügyész és hat igazgatósági tag áll. A betétek átlaga 1906. év végén megközelítette a három millió koronát. *A Bajai Kereskedelmi és Iparbank* volt Baja legnagyobb pénzüzetete.

HÁROMSOROS HIREK

A burkolási munkálatokról új szabályrendeletet adott ki a főváros. Hátha *Wekerle* tanulhatna belőle? Bár ő kitűnően burkol.

A marokkói szultánt megölték. Miért nem fejezik ki most részvétüket az európai uralkodók?

Már biztos, hogy télire nincs szén. Már biztos, ha lesz szén, méregdrága lesz a szén. Hiába! Szenesé a világ!

Vilmos császár leesett a lóról. Elvégre ez csak természetes. Így jár, aki mindig magas páripán ül.

Fiuméből jelentik, hogy ma megérkezett a kikötőbe a *Cunard-vállalat* *Pannonia* hajója. Hány magyarral lesz megint kevesebb?

Wekerle miniszterelnök száznegyvennégyezer koronáért eladta *Damjanich-utcai* villáját *Prindl* vendéglősnek. A fia pedig egy fél millióért palotát vásárolt a *Margit-köruton*. Talán otthont készít az édesapjának, mire kitessekelik a *Szent-György-téri* palotából? ...

Boszniában tifusz gázolt végig a katonákon. *Csupa* magyar fiu pusztult el. Mikor a bileki menetelés volt, akkor is a magyar fluk fordultak föl. Hát nem magyar a hadseregünk?

Rendőrllovak patkóinak csattogása, anyák jajgatása, gyerekek sírása, segélykiáltás és hálhörgés tölti be a levegőt. Jó Isten, mi történt? Semmi. A gyerekeket beiratják az iskolákba.

Székesfehérvárott általános sztrájkba kényszerítették a munkásokat, mert a vezetőjük *Wekerle* ellen tüntetett. *Wekerle* borzasztóan csodálkozhatik. Hát nem hive mindenki?

Pápán a mészárosok leszállították a husárát. A pesti mészárosok ezt tisztességtelen versenynek bélyegzik, de különben nem veszik komolyan a dolgot. *Vidéki dilettánsok!* — ezt mondják.

Guyanában, a francia büntető-gyarmatokon 30 fegyenc megölte az őröket és megszökött. *Harminc* fegyenc *Párisba* tart ...

Berlinben ma egy új kormányozható léghajót bocsátottak fel. Ez már tán a tizedik a francia *Patrie* felszállása óta. Már a levegőben sem férnek meg egymással.

A német császár már meglátogatta a cárt, *Eduárd király* pedig meg fogja látogatni. *Melyik* akar örökölni? Mert csak *haldoklókat* szoktak ily mohón látogatni ...

Nagyváradon is megcsinálták a közös könyvát. Egy személynek egy hónapra 26 korona az ebéd. Pár hatosért van egy jó ebédjük az embereknek, ha megértik egymást.

M. Sz.

A betörők: El innen! . . . Csupa hamis
méz van a szövetkezetben . . .

Lóverseny előtt — zálogház

Ingek, felöltők, karikagyűrűk

Tessék egyszer odaállani!

Tegnap a magyar lovak diadalmának napja volt. A versenytér fehér rácsos kapujára hajnalban kitűzték a zászlót, az utcasarkokon sport-újságokat árulják, a villamosokon tippeltek, a kávéházak sötét sarkaiban hazardőr ügynökök kötöttek rossz illatú fogadásokat. Budapesten a versenynapnak külsőségei vannak, mint Londonban a vasárnapnak. Ott csend, imádság, tisztaság, — itt vad zürzavarban remeg a város, mint a lázas beteg a krízis éjszakáján. A koldus város e nevezetes napján A HIR egyik munkatársa reggel még el nem mult tizenegy óra, megállott a Thököly-ut és Cserhát-utca sákan egy zálogház előtt, szemben a versenytérrel.

A zálogház olyan mint a többi. Még csendes. Három ablaka az utcára, zöld függönyök, zöld táblák fehér írással: Klein Lipót zálogközlösönközvetítő intézete. A pályaudvarról sokan jönnek, kocsik, társzekerek, hordárok, vidékiek, idevalók, tejes asszonyok, gyümölcsösök. A zálogház ajtaján néha besurrann egy-egy alak, többnyire gyerekek, beesett szemű diákok. Ezeket a forró nap, az érett gyümölcs, az olvadó aszfalt szaga, az első melódiák hajtották be Klein urhoz, az órájukat, a születésnap gyűrűket hagyják itt és szégyenkezve tűnnek el a mellékutcákban, ahol sok a földszintes ház és olcsó a szerelem.

Dél táján, amikor megtelnek a kávéházak és százezer ember a délutáni verseny esélyeit mérlegeli, mind fázik és a forróság kiűt az arcukra, mint a hideglelésnek, — akkor egyszerre megváltozik az utca képe.

Asszonyok jönnek. Aki figyel, úgy látja, mintha processzió közelítene, mintha mind egy-

máshoz tartozna. Pedig egyiksem ismeri a másikat és száz irányból jönnek. Alacsonyok, kövérek, fiatalok, vének, karsu szépek és vén beteg nők; hajadonfőn, tollas kalappal, lakcipőben és mezitláb. Már oda kell állni a zálogház ajtajához, közel hozzájuk. Most lép be egy nagykendőbe csavart sovány asszony, a kezében újságpapírba burkolt csomag. Még félénken, idegenül néz körül, talán az első utja ide; biztos, hogy az ura hajtotta. A szeme alatt friss kék foltok. Az ajtóhoz ül; már nagy a forgalom. Sokan vannak. Mind asszony. Kizárólag a lóversenyről beszélnek. Széles gesztusokkal, vörös arccal, izdadtan, mint a csapzott tyukok, suttognak, sikoltoznak, ordítanak. Közben egyre diktál valaki, fáradtan, rekedten:

— Malvin schreib! Tizenkét ing . . . öt korona . . .

— Malvin! Nadrág . . . két korona . . .

— Malvin! Karikagyűrű . . . Három korona . . .

A zöldre festett rács mögött, kis nyílás előtt ül egy ember; bizonyára a zálogház tulajdonosa. Neki adják át a csomagokat. Előbb megszagolja, azután forgatja, a világosság felé tartja, kitérgeti, összegyűri, feldobja a levegőbe, megkapja, újra átvizsgálja, haditanácsot tart a feleségével és csak akkor böki ki:

— Gyereking, hét darab, már használt, nem lehet több, hét korona . . .

Az asszony, akinek az ajánlatot teszi, az egyik kezében sportújság, a másikban plajbász, dühösen rátámad:

— Tíz korona! Majd maga miatt az ötödik futamnál újra letörök!

— Nem lehet. Tovább, tovább!

— Holnap ugys kíváltom. Taral tutira megy . . . Tíz korona!

Végre nyoleban megegyeznek. A levegő már tűrhetetlen. Hátul az állványon garmadaszámra hevernek az új csomagok, Malvin asszony nem győzi a cédulákat kiállítani és folyton újabb és újabb csoportok érkeznek. Férfiak is. Ezek előre-furakodnak és a könyökükkel törnek utat a kis ablakig. Száz affér támad.

— Maga ordináré ember!

— Kuss!

— Paraszt!

— Vén csoroszlya!

A falakon a képek üvegjén kipálik a forróság. A „vérszerződés“, Stefánia trónörökösné és az üzleti engedély homályos a páratól, a nedveségtől. Az emberek idegesek, izgatottak és félnek, hogy lekésik az első versenyt.

Majdnem kizárólag fehérneműt zálogosítanak el. Kis összegekig. Egyre két, négy, hét koronás tételek hangzanak és kétségbeesett alkudozás.

Egy férfi, a válla széles, mint a bivaly, csaposlegény lehet, tizenkét ingecskét hozott. Három-négyéves lányé lehet. Még bele vannak fűzve az apró rózsaszín szallagok. A legnagyobb összeg hetven korona volt, elegáns idősebb ur, az óráját hagyta itt. Délután fél háromig körülbelül ötszáz ember fordult meg a zálogházban.

A fehér ingeket, a kabátokat, felöltőket és nadrágokat pedig egyre nyeli a kis ablak, színes foltokból összevarrt kendőkbe kötik a zálogtárgyakat és feldobják a polcra. Ezekből a színes rongyokból valaha forradalmi zászlók lesznek és a kifosztott százezrek, a meztelen gyermekek, az utcára dobott családok ezek alatt a lobogók alatt vonulnak a fehér rácsos versenytér felé, ahol kő nem marad kővön és durva öklök bunkozzák agyon a nemes, drága paripákat!

A versenystállók gavallér tulajdonosait, a lóversenyek büszke igazgatóit, a turfion szereplő milliomosokat, a rázziákon résztvevő mánás-hölgyeket, a főrendház és képviselőház érdemes tagjait, a rendőrség vezetőit, a városatyákat, a bankigazgatókat, az egyetemi professzorokat egész Pestet és a többi falubelieket tisztelettel kérjük, álljanak délben egy zálogház elé, amikor versenynap van.

A LÓBÖRZÉRŐL

Budapesti lóversenyek

— A tizedik nap. —

A vége felé közeledő meeting holnapi tizedik napjának programja nem ígér különösebb sportot. Legjobban dotált futama a 10,000 koronás állványdíj, melyben néhány jobb képességű telivér mérkőzhetik. Szigorúan a *handicap* számítást véve alapul *Héja* esélye ötlik szemünkbe, melynek erős ellenfele lehet saját istálló társa *Vadór*, azonkívül *Floramur*, *Tacitus*, *Miután* és *Fruit Picker*. A legutóbbi már csak azért is szem előtt tartandó, mert nagyon sokat futkosott helyzetlenül és mint *Haslemini* fokozatosan javuló szereplése mutatja *Bulford* S. nagy barátja a letöréseknek. Az egyes futamokra *handicap* számításon alapuló jelölésünk a következő:

I. Mac G. — Soros.

II. Rendetlen — Shah.

III. Schosberger ist. — Tacitus.

IV. Rancón d'un Roy — Tinca.

V. Remény — Maiska.

VI. Prokop — Sinty.

VII. Nicht doch — Sans-atout.

A VILLAMOS

REGÉNY

A HIR számára írta:

BRÓDY SÁNDOR

(Idegen nyelvre átültetni tilos) — (2)

Mindenki a villamoshoz akar menni! Igaz, hogy ismeretsége, sőt befolyása volt ezeknél, de azt — esetleg — nem kisebb szerelemre, de nagyobb pénzre akarta felváltani. Lebeszélte a leányt:

— A villamos megöli az embert. Első sorban az alkalmazottak. A földalattiak, hosszabb-rövidebb idő alatt, de biztosan megvakulnak. Talán inkább valamelyik minisztériumban szolgálnak, a postához . . .

A leány hajthatatlan maradt:

— A bátyám villamos akar lenni. Csak kocsivezető.

— Meglesz. És akkor?

— Még aznap.

— És ha megcsal? Ha becsap. Már megtörtént velem.

— Elcsapathatja.

— Az igaz.

— Küldje el hozzám.

A leány elküldte, a géplakatos bemutatkozott és csaknem megcsókolta a nemes, jó kezűt, amely őt az állásába csakugyan

besegítette. És így ült föl a nagy, sárga kocsira egy fiatal ember, akinél becsületesebb és tisztább szívű férfi ez idő szerint aligha élt a városban.

Rohant a nagy sárga villamos köröskötül-kasul a városon. Egy igen egyszerű ember vezette, némán és komolyan. Kocsi és kocsisa között ily ellentét nem volt még soha: az elegáns kupé — pedig még új volt — már vagy négy emberi életet marcangolt halálra; a kocsivezető pedig — bár huszonhat évet ért el — nem ártott még a légynek sem. Azonfelül nazarénus volt, akinek legfőbb törvénye az, hogy „ne ölj!“ Mért lett és hogy mert mégis villamos ember lenni?

A férfi — János János volt a neve — ott ült a biztos pozícióban és némán, komolyan kerengett a főváros körül. Ha tudta volna, hogy erkölestelen alapon ül: ijedten ugrott volna föl. De nem sejtett semmit, ez a zöldszínű János János egyáltalában alig tudott valamit a világi életről. A gépek szerkezetét ismerte a legutolsó kis csavarig, de hogy mi mozgatja, fékezi, zavarja és egyenlíti ki az életét, minderről még halvány sejtelve sem volt. A tanulásnak, a munkának, a kötelességnek és hitnek élt eddig. Inas volt, legény volt, katona volt. Mint katona megcsókolt egy nagy duvadat — asszonyi állatot — akit a nagy városokban ezerszámra eresztenek ki, hogy a kegyetlen kórakások drága buvóhelyein ten-

gessék életüket. A csókban benne foglaltott a férfinem ellen való boszu mérge. János János beteg lett és nem kívánt többé csokolódnai. De kitisztult, megsűrűdött, meggyógyult. Közben újra megkeresztelkedett, járván a szikes tavak mentén, az Alföldön. Gépelt az éjszakában és a cséplő zaját tulsuttogta egy bocskoros takaró hangja, aki megtérítette. De nem volt sok szükség arra, hogy megjavuljon. A szive tiszta volt és a helyén volt. Világos az elméje és tiszta a szeme. Csak a ruházatára adott egy kissé többet a kelleténél.

Nyári vasárnapon és ünnepnapokon fehér, csaknem előírásellenes nadrágot viselt. És ennek a mosatása sokba, minden adott esetben husz krajcárba került.

— Egy asszonyt kellene magam mellé venni, legalább mindig kimosná a nadrágot ingyért! — így szólt magához.

Valóban, az volt a gondolata, hogy megházasodik — a fehér nadrágja miatt.

Ilyen önző lehet egy férfi, ilyen gyakorlati okokból akar magához kötni egy gyenge és ártatlan nőt. De meglátjuk majd, milyen önzetlen tud lenni a nő, amikor magának élettársat keres, mily tisztaszívű és ártatlan, ha — ráér. Egyelőre csak hadd vágtsasson keresztül a városon a nagy sárga kocsi, amely, most vigyázva, egyszerre okosan megáll.

(Holnap folytatjuk.)

A HIR sikere

A meghatottság és büszkeség hangján kell elszámolnunk arról a páratlanul nagyszerű fogadtatásról, amelyben *A Hirt* a

főváros és vidék

közönsége részesítette. A hatalmas gépírások kedd éjjel

200.000 példányt

készítettek. Olyan szám ez, amelyre Magyarországon még nem volt példa. Vidékre küldtünk *A Hirt*-ből

110.000 példányt

amiből 50,000 példány mutatvány, 60,000 példány pedig vidéki árusítóknak ment szét az ország minden részébe. Budapesten trafikokban, boltokban és utcai árusítóknál,

90.000 példány maradt

Kora hajnalban az utcán volt már *A Hirt* és egyszerre meghódította a közönséget, mert délelőtt tíz órakor Budapest területén

egyetlen példányt sem lehetett kapni

Vidéki árusítóink táviratai ugyanilyen eredményről számolnak el. Büszkék vagyunk rá, hogy munkánk ilyen eredménye van. Nem mulasztjuk el, hogy meg ne köszönjük három lapársunknak: a *Pester Lloyd*-nak, a *Magyar Nemzet*-nek és az *Uj Hírek*-nek meleg és nobilis szavait, amelyekkel *A Hirt* és jelentőségét méltatni kegyesek. Szeretnénk büszkén ideírni ezeket a köszöntéseket, de szinte zavarban vagyunk oly sok dicséret olvastán. Szerényen átvesszük a nekünk nyújtott virágokat és dolgozunk, dolgozunk, dolgozunk tovább!

A trónörökös orvosa

Világcsaló csodadoktor

Gyilkosság, hipnozis, gyermekrontás

A hírhedt Cagliostro ördögi praktikáit is lefőzik dr. Stroján József magyar orvos kalandjai. Mintha valami regényes, tizenhetedik századbeli krónikából szedték volna, úgy hangzanak a róla szóló bámulatos följegyzések. A huszadik században páratlanul áll ez a rejtelmes férfi, a maga furcsa és borzalmas titkaival.

Dr. Strojánt tegnap felelősségre vonta a rendőrség a doktori cím jogosulatlan használásáért. Mi utána jártunk a dolgának, és megállapítottuk, hogy sokkal súlyosabb vétségeket is követett el, amelyeknek nem apró pénzbírság, hanem több évi fegyház a büntetése. Mindenesetre föltűnő, hogy ez a veszedelmes kalandor hosszú éveken át zavartalanul manipulálhatott Budapesten.

A balzsamozás netovábbja

A spalatói születésű orvos nevét hat esztendővel ezelőtt emlegették először. Kitűnő ajánlással jutott dr. Lenhossék Mihály egyetemi tanárhoz, az I. számú anatómiai intézet igazgatójához. Ott hosszas utánjárásra kapott egy fölözslásnak indult gyermekholttestet, azzal a céllal, hogy mutassa be rajta a művészetét. Stroján ugyanis azt állította, hogy külföldi tartózkodása alatt a bebalzsamozásnak szenzációs új módszerét találta föl, amely a holttestet örök időkre meg tudja tartani teljes épségében.

Tudnivaló, hogy az egyiptomi mumiák konzerválásának titkát mai napig sem tudja megoldani a tudomány. Stroján az ötnapos holttestet kétheti munkával a szó teljes értelmében megkövesítette úgy, hogy a feloszló test visszanyerte tömörségét, ép színét és olyanná lett, mintha egy szobrász kezéből került volna ki. Módszeréről annyit elmondott, hogy neki nem kell, mint a régi módszereknél a holttestből először a zsigere-

ket és agyat eltávolítani, hanem csupán három, különböző szubsztanciájú fürdővel éri el a csodálatos eredményt.

Lentossék nagyszerű bizonyítványt állított ki a balzsamozó-módszerről s Stroján sokfelé ügyesen tudta fölhasználni ezt az okmányt.

Az elixír

De nem csak a halottakra, hanem az élőkre nézve is jelentős orvosi fölfedezéseket tett ez a Stroján. Főltalált egy elixírt, amelyből naponkint egy kanálnyi bevéve — ugymond — négy hónapig étlen-szomjan meg lehet élni. Szérumot talált föl továbbá az indiai és afrikai pestis, meg a malária ellen.

Mindezeket a találmányokat hosszú időn át a legkomolyabban tárgyalta az orvosok nagy serege és csak most derült ki, hogy Stroján közönséges szélhámos, aki négy ország előkelő orvosait az orrukánál fogva vezette.

Ki hát ez az ember tulajdonképpen?

A negyvenkét esztendőes férfi borbélylegény volt. Jól értett, — mint a délvidéki borbélyok általában a tyukszemvágáshoz. Elhatározta, hogy orvosná lesz. Először Tangerbe került, ahol állomásorvos lett. Onnan Pretóriába s a délafrikai városban bemutatották Ferenc Ferdinánd trónörökösnek. Erről a következőket mondta:

— Megkedvelt a fenséges ur s magával vitt nagy utjára is. Én gyógykezelttem. Amikor pedig visszaindult Bécsbe, sajátkezü levélben köszönt meg nekem, hogy olyan lelkiismeretesen kezeltem.

Tény, hogy Ferenc Ferdinánd levelével érkezett Stroján Budapestre s annak segítségével jutott be a tudósok társaságába. Mikor a trónörökös legutóbb Pesten járt, Stroján kiment a pályaudvarra. A főherceg észrevette, szívesen üdvözölte és meghívta őt magához külön kihallgatásra.

Stroján leleplezése véletlen következése volt. A Hermina-uton lakó Renner József borbély fia szemhártya-gyulladásban szenvedett és sikertelen gyógyítás után dr. Stroján Józsefet hívták oda a Hermina-ut 59. száma alá. Az áldoktor kezelése még súlyosította a gyermek baját s kénytelenek voltak bevinni a klinikára. Ott megállapították, hogy a fiút helytelenül kezelték s Strojánt följelentették a hetedik kerületi kapitányságon.

A rendőrség kiderítette, hogy Strojánnak egyáltalán nincs diplomája, csak néhány hamisított okmánya. Elítélték ötszáz korona pénzbírságra, illetve egy havi fegyházra. Azonkívül eltiltották az orvosi cím viselésétől és örökre kitiltották a főváros területéről.

Stroján a gyilkos

A Hirt egyik munkatársa tovább nyomozott az ügyben és a következőket sikerült megállapítania.

Stroján József az Erzsébet- és Józsefváros külső részén egész sereg embert megrontott, akiknek ketteje súlyos állapotban van, egy férfi pedig, névszerint Hajduska József cipészegéd meghalt a galád sarlatán keze alatt.

Stroján kezelte a többi közt egy özvegy munkisasszony leányát, Zeille Annát is, aki a Röpenny-utca 20 száma alatt lakik most. A gyönyörű, tizennyolc esztendőes teremtést, akit sorsa vaksággal vert meg, Stroján a szobájában elaltatta s erkölcstelen merényletet követett el ellene. A leány annyira beteg lett, hogy kevés híján elpusztult. Édesapja ma délelőtt bűnvádi följelentést tett a főkapitányságon. Strojánt holnap délelőtt fogják beidézni és kihallgatása után minden valószínűség szerint letartóztatják erőszakos bűntett címén.

A szélhámos egy éven belül nyolcszor változtatott lakást s a detektívek ma a Bulyovszky-utca 35. száma alatt találták meg.

Érdekes, hogy a bebalzsamozás ügye nem csaláson alapul. Stroján, aki a világ nagy részét bejárta, a holttest-kövesítés titkát *Nápolyban* a híres Micelli tanártól leste el, amikor Crispi bebalzsamozta.

A veszedelmes áldoktornak felesége és több gyermeke van. Milánóban vette nőül Crispi Terézt, a nagy olasz államférfi leányát. Négy gyer-

meük született, akikkel a legutóbbi években állandó nyomorban éltek.

1902. július 14-ikén történt, amikor Strojánék a Tisza-utca 3. száma alatt laktak, hogy megszökött a Stroján felesége. Egy Szabó Árpád nevű csinos fiatalember vitte magával. Az asszony előzőleg panaszkodott, hogy Stroján mindennap gyötri és hipnotizálja.

Stroján panaszt tett a rendőrségen. Elmondta, hogy az asszony nemcsak erkölcsileg, hanem anyagiakban is a tönkretetésére vállalkozott. Az ő nagy titkaiba, több fölfedezésébe egyedül ne-jét avatta be, aki most elárulja Szabó Árpádnak s kettesben konkurrálni fognak vele. De ez nem történt meg. Már harmadszor beállított Szabó Árpád a tordai rendőrségre s bejelentette, hogy Stroján Józsefné öngyilkosságot követett el, a vízbe ugrott.

Stroján aztán egyedül küzködött tovább, de a fölfedezéseit, amelyekről csodákat mesélt, nem tudta értékesíteni. Annál ügyesebbnek mutatkozott a család terén. Tömérdek embert megkárosított, horura-derüre csinálta az adósságot s már hitelezési csalás miatt is följelentették. Ma indítottak vizsgálatot egy Horváth Márta nevű varróleány ügyében is, akit félholtra hipnotizáltak.

A főkapitányságon holnap kezdik meg a tanúkihallgatásokat Stroján gazságainak dol-gában.

KÖZGAZDASÁG

A budapesti gabonatózsde.

I. Készáru-üzlet.

5—10 fillérrel olcsóbb áron elkel 14,000 mm. buba. Rozs 10 fillérrel olcsóbb. Zab, tengeri, árpa nem változtak.

Eladatott:

Ó-Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 82 k. 23.80 K., 500 mm. 80 k. 23.70 K., 250 mm. 80 k. 23.70 korona.

Becskeréki: 1050 mm. 78.3 k. 23.30 K.

Uj-Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 80 k. 23.50 K., 500 mm. 79 k. 23.35 K., 400 mm. 79 k. 23.25 K., 100 mm. 79 k. 23.20 K., 100 mm. 79 k. 22.80 K., 500 mm. 78 k. 23.30 K., 500 mm. 78 k. 23.05 K., 100 mm. 78 k. 23.— K., 200 mm. 78 k. 22.90 K., 500 mm. 78 k. 23.30 K., 100 mm. 77.6 k. 22.80 K., 300 mm. 77.5 k. 23.— K., 400 mm. 77.5 k. 22.90 K., 150 mm. 77 k. 23.— K., 300 mm. 77 k. 22.90 K., 225 mm. 77 k. 22.90 K., 300 mm. 77 k. 22.90 K., 200 mm. 77 k. 22.70 K. kev., 100 mm. 77 k. 22.60 K., 200 mm. 76 k. 22.70 K., 200 mm. 75 k. 22.70 K., 100 mm. 76 k. 22.70 K., 100 mm. 75.5 k. 22.70 K., 200 mm. 75 k. 22.50 K., 100 mm. 74 k. 21.40 K. üszkös.

Pestvidéki: 100 mm. 78.5 k. 23.— K., 100 mm. 78 k. 23.— K., 500 mm. 77.5 k. 23.— K., 200 mm. 77.5 k. 22.80 K., 650 mm. 77 k. 22.90 K., 1200 mm. 77 k. 22.85 K., 100 mm. 77 k. 22.40 K., 200 mm. 76.5 k. 22.70 K., 100 mm. 76.5 k. 22.70 korona.

Verbászi: 1570 mm. 758 k. 2305 K.

Tolnai: 100 mm. 77.5 k. 22.35 K.

Fejérmegyei: 100 mm. 77 k. 22.70 K.

Mind három hónapra.

Zab: 100 mm. 16.50 K.

Ó-Zab: 200 mm. 16.60 K., 100 mm. 16.55 korona.

Rozs: 200 mm. 19.45 K., három hóra, 300 mm. 19.— K., 200 mm. 19.— K., 200 mm. 18.95 K., 250 mm. 18.90 K., 200 mm. 18.95 K., 500 mm. 18.85 K., 500 mm. 18.85 K., paritás.

Árpa: 500 mm. 15.25 K., 200 mm. 15.20 K., 400 mm. 15.20 K., 150 mm. 15.20 K., paritás.

Tengeri: 150 mm. 13.85 K., 300 mm. 13.65 K., kocsira rakva.

Készpénzfizetés mellett.

II. Határidő-üzlet.

Írányzata lanya.

Kötések. Az üzlet folyamán a következő kötések történtek:

Októberi buza (1907)	23.04—23.20—23.16
Áprilisi buza (1908)	23.92—24.06—24.—
Októberi rozs	19.70—19.82—19.78
Októberi zab	16.38—16.54—16.50
Májusi tengeri (1908)	13.72—13.82—13.80
Szeptemberi tengeri	13.80—

Déli 1 órakor zárulnak.

Októberi buza (1907)	23.16—23.18
Áprilisi buza (1908)	24.—24.02
Októberi rozs (1907)	19.78—19.80
Októberi zab (1907)	16.50—16.52
Májusi tengeri (1907)	13.80—13.82
Szeptemberi tengeri (1907)	—

SZÍNHÁZAK DR. HÖNIG IZSÓ

Budapest, 1907. augusztus 29.

VIGSZÍNHÁZ.

Bernát

Zenés bohóság 8 felvonásban.
Kezdete fél 8 órakor

KIRÁLY SZÍNHÁZ.

Göre Gábor Budapestön.

Látványos énekes bohóság 8 felv.
Kezdete 7/8 órakor.

Fővárosi Nyári Színkör.

A baba

Operette 4 felvonásban.
Kezdete 7/2 órakor.

Városigeti nyári színkör.

Manó

Énekes bohózati 3 felvonásban.
Kezdete 7/2 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ

A vig özvegy.

Operette 8 felvonásban.
Kezdete 7/4 órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

Rendnek muszáj lenni.

Kezdete 7 órakor.

APOLLÓ-SZÍNHÁZ.

Telefon 68-39.

Nagy tengeri hadgyakorlatok Edward király jelenlétében. Indánok támadása farnar családnak. Ugró verseny Londonban. Csöbe jutott kalapzset. Gályarabok mérés szökése. Budapesti lövészversenyek. Sz. István díj futása stb. (Az Apolló Színház saját felvétele.)

A La Manche csatornai alagút építése.

Fanasztikus kép a jövőből.

Kezdete 7 órakor.

Elektrotherapiai és Röntgen-Intézete. Elektromágneses gyógyítás.

Budapest, IV., Károly-körút 24. szám, I. em. Lift.

Gyógytényezők:

Elektromágneses gyógyítás.

Röntgen-sugarakkal való kezelés.

Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvasztatio).

Kék fényvel való kezelés.

Villamos hő- és fényfürdők.

Villamos massage.

Galván, Farad- és Franklin árammal való kezelés.

Villamos és szénsavas fürdők.

Főbb javallatok:

Általános idegesség (neurasthenia, hystéria).

Álmatlanság.

Hüdések (Paralysis).

Idegfájdalmak (Neuralgiák, Ischias).

Szívbetegségek.

Köszvény és csusz (Rheuma, izületi és csontbajok).

Székrekedés.

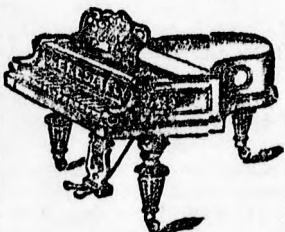
Anyagszere bajok (elhizás).

Bőrbajok, hajbetegségek (hajhullás, kopaszág, bőrvizkeg).

Aranyeres csomók.

■ Rendelés d. e. 8-11-ig, d. u. 2-6-ig. ■
Kezelés egész napon át. ■■ Kívánatra prospektus.

Világhírű zongorák

mint Bösendorfer, Ehrbar, Bechstein, Iboch, Gaveau Párisból stb. legelőbbin vásárolhatók és bérelhetők.

Keresztély

hirneves zongoratermésben Budapest, Váci-körút 21. sz. (Iparúvár)

Látványosság a fővárosban! Deák Ferenc-szálloda

VIII., Aggtelek-utca 7. f. hó 15-én megnyit.

Fényes berendezés, 75 szoba, központi légfűtés, villanyvilágítás, fürdők, fényesen berendezett kávéház, mérsékelt árak.

Tulajdonos Pally Miksa

Valódi vízátatlan tiroli loden

elpusztíthatatlan jó minőség egy teljes férfi öltönyre való 3 méteres vég

10 KORONA.

Alpesi zöld, vadász zöld, világos, közép és sötétszürke drapp és barna színekben. Ezen tiroli loden rendkívül ajánlható női és férfi turista gallérokra, fu öltönyökre méterje (3 méternél kisebb mennyiségben) 3.50 korona.

Kizárólagos szétküldési hely: Fabriks Niederlage Weiler

00 Bécs. 00 XVI., Lerchenfelder Gürtel 53.

Magyar levelezés.

Külföldi bélyegek.

A „MAGYAR BÉLYEGGYŰJTŐ” BÉLYEG-ÚJSÁG most jelent meg rendkívül érdekes tartalommal, sok illusztrációval. Mutatványszám ingyen.

Óriási raktárból kívánatra szívesen küldök gyönyörű választékküldeményeket olcsó árakkal. Veszek és eladok egész gyűjteményeket. Fizetők közönséges magyar bélyegek ezrért, szortirozva, (5 krajcáros és 10 filléres kivételével) 60 fillért. — 500-féle bélyeg, köztük Sandwich-szigetek, Szudán (tevével), Nyassa (zsiraffal), Dél Nyugatindia IX. Keresztély fejével (ritkaság) Bermuda (kikötőképpel). Luxemburg 37 és fél cent, Svájc 1854. kiadás. Angol, Kelet-Afrika stb. 7 K.

300-féle bélyeg K 2.50 } bérmentes
200-féle bélyeg K 1.50 } megküldéssel.
1000-féle bélyeg K 1.50 }
SZEKULA BÉLA BUDAPEST, V. Szabadság-tér 2.

Első Alföldi Cognacgyár Részv. Társaság és Szeszfinomító-gyár Kecskeméten.

LEGFINOMABB KÜLÖNLEGESSÉGEI:

RADIAL-ELIXIR

48-as likőr, menyecske-likőr, barack-pálinka.

Kecskeméti 7-es gyomorkeserű.

Barack-cognac. Barack-crème.

Tulipán-cognac

Tulipán-likőr

Mindenütt kapható!

Nem mind arany, ami fénylik, de fényesebben nem lehetett még valamit jobban bebizonyítani, mint, hogy az

Alföldi fehér Keresztes

sós borszesz

a legkitünőbb háziszor, mely nem hiányozhat egy uri családnál sem. Az

Alföldi fehér Keresztes

sós borszesz

erősítő tulajdonsága különösen a massziorzás alkalmával tapasztalható. Nyári fürdőzések, kirándulások alkalmával igen ajánlatos, ha kéznél van egy üveg

Alföldi fehér keresztes sós borszesz.

Sokoldalúságánál fogva megbecsülhetetlen az

Alföldi fehér Keresztes

sós borszesz.

Az Alföldi fehér keresztes sós borszesz egyedüli gyártója az

Első Alföldi Cognacgyár

részvénytársaság

Kecskeméten.

Ö csász. és kir. fensége József főherceg kamarai szállítója

Kapható mindenütt.

Postán utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után

ÁRAK:

Óriási próbaiüveg . . . . . korona —.40

Nagy üveg . . . . . korona 1.—

Egész nagy üveg . . . . . korona 2.—

Budapesti főraktár:

Lederer „Magyar Király” gyógyszerár V., Marokkai-utca 2. sz. Erzsébet-tér.

ŐS-BUDAVÁRA

Friedman A. igazgató.

Ma, csütörtökön augusztus 28-án

A nagy Varieté színpadon:

a nagy nemzetközi női díjbirkozó-verseny

13-ik napja.

Mérkőzések és döntő mérkőzések.

Ezenkívül fellépnek:

Johnson és Dean, Four creol Belles, Ten-Ji-csoport és a többi 10 elsőrangú világspecialitás.

Parisiana 36-szor „AZ ÁGY”

Moulin rouge, párisi hippodrom, kinematográf, fontaine lumineuse stb. stb.

Nagy park-tűzijáték.

Belépődíj este 9 óráig 60 fillér, azontul 1 kor. Kedvezményes jegyek a tőz-dékben kaphatók.

Gyermek-harisnyák

intézeti Kelengyékhez 10047

rendkívül előnyös árakban

Lukács M. „Harisnyavilág”-hoz

IV. Kígyó-u. 5. (Klotild-palota)

FOLIES CAPRICE

Igazgatók: LEITNER és KELETI Révay-utca 18. Rendező: ROTT SÁNDOR

Ma és mindennap

Ujdonság! 9 és fél órakor Szenczácso!

A képviselő ur!

eredeti bohózati, írta Kortcs.

Végül 11 órakor Végül 11 órakor

Mundi Rosenkranz auf der Hochzeitsreise

Bohózati, írta: Caprice.

valamint Trebitsch Sándor, Werner Manó és Baura Emil urak új szólószámaikkban.

(Előkészületben: „Die lustige Wittwe” bohózati, írta: Satyr.

Az előadás kezdete félkilenc órakor.

Nappali pénztár délelőtt 9-1-ig és délután 6 óráig.

Cimbalmok,

legjobb szabadalmazott acél, belső szerkezettel, melynek hangját, hangtartását más gyártmány meg sem közelítheti részletfizetésre is legmészszebb módjával állással kaphatók. Fonográfok, gramofonok, hegedűk, fuvalák, ceterák, okarinák stb. olcsón legjobbak. Különösen elismert jó munkáért. Árjegyzéket ingyen küld:

Mogyoróssy Gyula m. kir. szab. hangszergyára Bpest, VIII., Rákóczi-ut 71. Telefon: 68-20.

10 millió korona tisztviselői kölcsön

tisztán 6%—7%-ra.

állami, megyei, városi tisztviselőknek és katonatiszteknek.

Szolid lebonyolítás, minimális levonás. Sem életbiztosítást pótló kölcsönbiztosítás, vagy kezes váltásért levonás nincsen (Ezek hátrányait külön levelben bárkinek megírjuk). Váltó nem kell. Részjegy nem kötelező.
A kölcsön bármikor visszafizethető stornó díj nélkül.
Ha bármily bonyolódott konvertálást óhajtanak rendezni, csak intézzenek kérdést hozzánk, mi **kötségmentesen** és **őszintén** felvilágosítunk mindenkit, hogy reális alapon lehet-e ügyét eredményesen lebonyolítani.

Semmi előleges költség. Jutalék csak a pénzfelvétel után fizetendő.

ORSZÁGOS HIRADÓ

Budapest, VII. kerület, Erzsébet-körút 20. száma.
Fenáll 1896. év óta. TELEFON 5-73.

Válaszbélyeg melléklendő.

Semmiféle más pénzművelettel (u. m. váltó, jelzálog vagy magánpénz) nem foglalkozunk.

Vesszőparipa- Liliumtejszappan

BERGMANN és TÁRSA Dresden és Tetschen a/E. a jelenben és marad a jövőben, a naponta beérkező elismerő sorok szerint, a leghatásosabb valamennyi gyógyszappan közt, szeptől ellent, ugyancsak egy hájos, puha arcú és egy rózsás arc megtartására. Kapható drábjá 80 fillérért valamennyi gyógyszertárban, drogeriában, illatszert-, szappan- és borbélyüzletben.

Steckenpferd- Bay-Rum.

Bergmann és Tsa Drezdában és Tetschen a/E. Amely kitűnő szer fejkörpa ellen, valamint a haj idő előtti őszülése és hajhullás ellen. E szer elősegíti a hajnövekedést és igen erős szer a reumatikus fájdalmak ellen. 2 és 4 koronás üvegekben kapható a gyógytárkában drogeriákban, illatszertkereskedésekben és borbélyüzletekben.

VILÁGOS, HOGY

LIPUT

A LEGJOBB, ALCSÓ ÍRÓGÉP,
MELY A DRÁGA, NAGY GÉPEK
ÖSSZES ELŐNYEIT MAGÁNAN ÖSSZE
RÖPÍTŐKÉNT IGYEN ÉS BÉRMENYŰE
SZÜZGÉPKÉNT

SPITZER TESTVÉREK. A MODEL 33 - 1000
KISKÖRÖLŐS KÉPESÍTŐ. B MODEL 1750 1000
BUDAPEST, VI. ÜRSZENTLÁRSZUTI
TITKOSLY UT 24. ÜRSZENTLÁRSZUTI
KISKÖRÖLŐS KÉPESÍTŐ

Szavatosság minden irányban

„Rafael“ fényképnagyító és festészeti műterme BUDAPEST, VII., Rottenbiller-utca 28/a.

Ajánlja **fényképnagyításait** akármilyen fénykép után, legszebb kivitelben 55—68 centiméter nagyságban: Diszes paszpartuban 5 K-ért. Olajban színesen 10 K-ért. A kép teljes hasonlatosságáért szavatolunk. Kívánatra küldünk árjegyzéket. Számtalan elismerő-
Képviselek fizetéssel
vél szakemberektől. mindenütt felvételnek.

E téren első helyen állunk.

Gramofonokat fonográfokat

legjobb és legújabb kivitelben, gyári árban, előnyös részletezésre is szállít

Waldmann Gyula

hangszerosztálya
Budapest, VIII. Rakóczi-utca 45. és 47.

fonográfok 7 K-tól 150 K-ig.
gramofonok 40 K-tól 300 „
képes árjegyzékinyon.

ugyabelfelviteli lemezek és hangterek nagy választékban. Javítások elfogadtnak.

„MAGYAR TEXTILIPAR“.

Folyóirat. 10008
A pamut-, gyapju-, len-, kender-, selyem- és juta ipari és kereskedelmi közlönye,
Ujvidéken.
Szerkesztőség és kiadóhivatal
Megjelenik havonta 2-szer.
Előfizetési ára egy évre 12 kor.

Sömört,

korpa-sömört, száraz és nedves szakálsömört, borkülteseket, a bőrgyűrvelykórós felrepedését is, **nyitott lábsebeket**, új vagy régi sebeket, daganatokat, rosszindulatú ujjbántalmakat, mirigydaganatokat és gyuladást stb. gyakran nehéz eltávolítani.

Mindenkinek azoknak is, **segélyt** nem találtak, ajánlható, hogy tegyenek kísérletet a főalkatrészeiben 1896. óta ismert

rég bevált
Ripp-féle gyógykenőcs

eset. Számos köszönőirat. Doboz K 2.50 kapható a gyógyszertárakban. Arwin Ripp, Dresden 7. Pórkattár: Török József Budapestben, Király-utca 12. és Andrássy-ut 26. 10037

30 korona

finom szövettel dívtas férfiföltény vagy felöltő mérték után remek szabás és finom kivitelben „Hazai Versenyszabóság” Budapest, VII., Thököly- (Csömör)-ut 3. szám I. em. — Vidékre minták bérmentve.

LEGSZEBB.....LEGJOBB.....LEGOLCSÓBBA PAP LAN PAP LAN PAP LAN

Összeszerelhető vasúgy kiváható 8 matracos 10 frt.

Bodronyágybetétek méret szerinti 5 fittől feljebb.

Gyermekeszköz nagy választékban.

GICHNER JÁNOS

ágynemű, réz- és vasbuter-gyáros, kőnyergő, függöny, pokrocc, terítő stb. nagy választékban.

BUDAPEST,

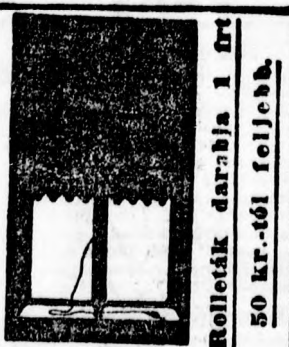
Erzsébet-körút 20

GYÁR:

Kertész-utca 7. és 9.

Árjegyzéket bárki nek ingyen és bérmentve küldök.

Meg nem felelő árut kicserélem vagy a pénzt visszazadom.

Rolletták darabja 1 frt
50 K-tól feljebb.

Egy hámoszobás lak- berendezés 360 forinttól

kezdve, mely áll: 2 szekrény, 2 ágy, 2 éjjeli szekrény, 1 mosdó- és tükör márványtal 130 frt., 1 kredenc, 1 kihúzósztal, 6 ebédlőszék, 1 szőnyegdívany, 120 frt., 1 kanapé, 2 fotel, 2 fantázia szék, 2 ülőke, 1 szalonasztal és 1 konzol és tükör selyemmel vagy plüssel bevontva 110 frt. Nagyobb és finomabb berendezés **BUTOROK** nagyon olcsó árakért, sek, valamint egyes nagy választékban.

NAGY IMRE

lakberendezési vállalkozó butorraktára
Budapest, Váci-körút 9. I. em. Szerecsen-utca sarok
365 képpel ellátott legmodernebb albumokat 50 fillérváltyeg beküldése ellenében megküldjük.

18 forinttól mérték után készítjük a legolcsóbb férfi-öltönyt, télikabátot, felöltőt francia-, angol- és hazai szabók által. 28 forinttól szalon, Ferenz József, frakk- és szakett-öltönyt a legfinomabb krep- vagy himalaja-szövetekből. Budapesti évi lakóknak kedvezményes évi részletekre is. 4 öltöny készpénz rendelésnél szabásunkat nagy mintagyűjteményről vidékre is küldjük.

GROSSMANN B. és TÁRSA Budapest, Nagydíófa-u. 3.

FELSŐGÖDI CSALÁDI OTTHON!

Akar-e ön magának kellemes családi fészket alapítani? Akkor vegyen

Ház- vagy Villateltket az ujonnan parcellázott Felsőgödi Családi-Otthon

telepen, mely a Máv. nyugoti pályaudvartól induló vasút vonalán fekszik, 30 pernyi távolságra a fővárostól, a Duna-folyam mentén. A közlekedés kényelmes, levegője üde és tiszta, talaja és ivóvize kitűnő. A telkek nagysága 200 négyszögölitől 400 négyszögölig terjed,

árak 3 koronától 6 koronáig emelkedik és 5 évi részlettörlesztésre adtnak el. — Bővebb felvilágosítás nyerhető az eladási kezelősnél 10085

VII., Kertész-utca 27. szám, I. emeleten, vagy a telepen az őrnél.

Telefonszám: 54-24.

APRÓ

E rovatban minden szó egyszeri beiktatása 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér.

Ajánlatokhoz, melyeket valamely jellege alatt küldenek a Kiadóhivatalba, ne tessék eredeti okiratokat mellékelni, mert éretük semmiféle felelősséget nem vállalunk.

Azokat az ajánlatokat és leveleket, melyeket az apróhirdetés megjelenéséig számított négy hét alatt címzettjük el nem visz, a Kiadóhivatal megsemmisíti.

Levelezés

Vöröshaju angyalt, akivel a Budai Szinkör bejárata előtt többször találkozunk, kérem, tudassa, hol találkozhatnánk. Péter és Pál.

Az EmkeKávéházban a Hirre figyelmeztetett rózsaszínruhás bájos hölgyet kérem, írjon a kiadóba „Romeo” jellege alatt. 308

Házasság

Házasságokat

ingyen közvetít a „Házasságok Ujságja”. Budapest, Lilliom-utca 54. Kérjen mutatványszámot. 10059

Hozomány nélkül

Ha jól akar férjhez menni, hozassa meg „Hogy lehet hozomány nélkül jól férjhez menni?” című szerkesztésű könyvet. 80 fillér beküldése ellenében (bélyegeken is) küldi „Magyar könyvkiadó” Budapest, Stefánia-ut 51a. 108

Állást Keresők

A t. c. gazdaközösség és iparvállalkozók figyelmébe ajánlom 1984 óta fennálló gazdasági és iparszervező tevékenységű intézményt. Gazdálkodási, gépészek, kovácsok, molnárak, szeszfűzők, kertészek, kasszások és felelőségek, főnököknek díjazatosan elhelyeztetünk. Krakauer Armin, VI. Nagymező-utca 25. szám. Telefon 94-76. 10.093

Betöltendő állások

317 állást, mindenféle szakmából, közli a most megjelenő Országos Pályázati Közlöny. Ingyen mutatványszámot küld a kiadóhivatal, Budapest, Nap-utca 13. 40238

Főlvétetik felvigyázó, házfelügyelő, gépész, molnár, inas, raktárnok, pallér, rajzoló, íróasztalos, iskolaszolga, ispán, kulcsár, tehenész, munkafelügyelő, pénzbeszedő és még különféle szakmába való férfiszemélyzet. Pótlételek olvashatók az Országos Pályázati Közlönyben. Mutatványszám ingyen. Budapest, Nap-utca 13. 8733

Oktatás

Gimnáziumi, real, kereskedelmi, polgári, egyéves önkéntességi, bármely érettség vizsga letelvéseig igényelt tantárgyakból legjobb módszer szerint tanít és tanított kitűnő filológus és matematikus. Egyenkénti oktatás. Tanítványok csak korlátozott számban vételnek föl. A bántulatos eredményeket igazoló okiratok e lakásban megtekinthetők. Gótein Henrik, Budapest, VII. Damjanich-utca 39. II. em. 10. ajtó. 10.020

Gabelsberger Markovits rendszerű magyar-német levelező és vita gyorsírást, gépirást az összes használatban levő rendszereken, biztos sikerrel tanulhat a „Merkur” tanfolyamon. Hájas-utca 15. szám. (Andrássy-ut közepében.) Tanítás egész nap, állásban levőknek egész este 10 óráig. Ingyenes állásközvetítő és gyakorló órák. Igen mérsékelt tandíj, mely kisebb részletekben törleszthető. Nyilvános vizsgák. Jelenkezés naponként. Kérjen tájékoztatót. 119

Stenográfia

Budapest legnagyobb és legkedveltebb gyorsíráskönyvtára

„STENOGRÁFIA” országos Gabelsberger magyar, német gyorsíró és gépiróskönyv.

Kereskedelmi szak-tantárgyak. VII., Kazinczy-utca 8. I. em. (Össze nem tévesztendő a Kazinczy-utca 3-as szám alatti Stolce-rendszerű iskolával.) 10021

Butor

Uj rendszerű BUTORHITEL. Butorok csakis a legjobb kivitelben kaphatók készpénzért v. banknál törleszhető részletre.

BALÁZS és TÁRSA butorraktárban Budapest VI., Révay-utca 3. szám. Váci-körút mellett.

A vásárolt butorok értékét egy bank fizeti nekünk ki, a vétel tehát a banknak maradása, miáltal a butort mindenkinek készpénz-árban számíthatjuk.

A bankkölcsönt sem részlegzős som egyéb költség nem terheli. 10053

BUTOROK

háló-, ebédlő-, szalonberendezés, továbbá uriszó ba-iroda-berendezések, réz-és mahagoni butorok, szőnyegok és függönyök, bőrgarnitúrák eladása és vevője

Wechsler Károlyné VII., Király-utca 23. I. em. Kazinczy-utca sarok.

Adás-vétel

Sürgős megvételre keresek pianinót, esetleg kis zongorát, tanulószobához. Királyhegy-utca 5. sz. I. 2. 102

Zongora hétéves, nagyon jutányosan eladó. Szerecsen-utca 33. II. 45.

Lakás

Magános hölgnél esztendő butorozott egy-másba nyitó szoba minden kényelemmel ellátva mérsékelt árban szononnal kávé Teréz-körút 7. II. 4. szám.

Keresek egy különbejáratú, csinos szobát az Aréna, Thököly-, Rottenbiller-, Damjanich-utca sarkán. Damjanich-utca 39. II. em. Ajánlatok „Pontos” jellege alatt a kiadóba kéretnek. 309

Szobák butorozva, klinikánál, Knezsits-utca 3. Naponként 1 koronáért kiadó. 117

Csinos külön bejárata butorozott szoba kiadó. Teréz-körút 3. II. 7. 223

Üzlet

Biztos megélhetés! A főváros környékén közkezelvél nagyforgalmi nyaralóhelyen egy fűszerüzlet dohányszóval együtt (3 szobás lakás, nagy pince stb. kedvező feltételek mellett) eladó. Bővebbet ilau Jakab-utca 6. sz. 21

Vendéglő kisebbszerű, Rákóczi-ut mentén, évente kímér 280 hektó bort, 150 hektó sört, sok pálinkát, 50 éve fennáll, tulajdonosi viszonyok szerettek benne, esztendő berendezve, mint alkalmi üzlet olcsón eladó. Ezen üzlet olcsón biztos megélhetés. Bővebbet György Lászlónál Aggteleki-utca 19. 103

Fűszer-, Csemege-,

üzlet központi vásárcsarnok közelében 400 forint házbérel, 60 forint napi forgalommal, állásfoglalás miatt eladó. Bővebbet Szilassy Nándor Rottenbiller-utca 5/b. 116

Fűszer és csemege-kereskedés Budának legnagyobb forgalmú fővonalán, mágnásnegyedben, intelligens nagy vevőkörrel, kimutatható 60.000 forint évi forgalommal, ebből 25.000 forint csemege; jelenlegi tulajdonosa 15 év alatt vagyont szerzett benne, mely üzlet valóságos aranybányának mondható, nyugalmába vonulás miatt olcsón 1800 forintért eladó. Bővebbet György László adásvételi irodájában Aggteleki-utca 19. 102

Mosoda nagyforgalmú vidéki városban 160 forint heti forgalommal, bére lakással 200 forint, ezen üzlet jó menetéről komoly vevő meggyőződhet; állami állás elfoglalása miatt teljes díj felszereléssel potom 300 forintért eladó. Bővebbet György László adásvételi irodájában Aggteleki-utca 19. 105

Üzleteladók,

kik bármilyen üzletet sürgősen ohajtanak eladni helyben vagy vidéken, forduljanak azonnal György László legregibb adás-vételi irodájához Aggteleki-utca 19. 104

Vendéglő belváros legnagyobb idegenforgalmú helyen olcsó bérletiállással, évente kimutatható 750 hektó italforgalással bárkinek biztos megélhetés olcsón, 1600 forintért eladó. Bővebbet György László adásvételi irodájában Aggteleki-utca 19. 101

Kávécsarnok

mely naponta 20 koronát tisztán jövedelmez, fényesen berendezve, tulajdonosa régebb óta bírja, a VII. kerület legjobb üzletei közé számítandó, tulkimerültség miatt olcsón, 1200 forintért eladó. Bővebbet György Lászlónál Aggteleki-utca 19. 100

Ingatlan

Andrássy-uton urasági ház, villaszertű, modern, elsőrendű építkezés, 125.000 forintért eladó. Bővebbet Szilassy Nándor ingatlanok adás-vételét közvetítő irodája, Rökk Szilárd-utca 3.

Villa fővároshoz félórnyira vasúton, telen, nyáron lakható, hat szoba stb., szép kert, 10.000 forint eladó. Bővebbet Szilassy Nándor ingatlanok adás-vételét közvetítő irodája, Rökk Szilárd-utca 3.

Palotaszerű

háromemeletes ház Budán, minden emeleten egy hatszobás lakás, potom áron, sürgősen eladó. Vételhez 20.000 forint elegendő. Bővebbet Szilassy Nándor ingatlanok adás-vételét közvetítő irodája, Rökk Szilárd-utca 3.

Baross-utca

mellet háromemeletes, modern bérház, családi ügyek miatt potom áron eladó. 12 százalékos jövedelmez. Vételhez 25.000 forint elegendő. Bővebbet Szilassy Nándor ügynőse, Rökk Szilárd-utca 3.

Sarokbérpalota

Körút mellett, elsőrendű építkezés, legmodernebb lakások, 8 üzlethelyiséggel, tisztán 10 százalékos jövedelmez, potom áron eladó. Vételhez 40.000 forint szükséges. Bővebbet Szilassy Nándor ügynőse Rökk Szilárd-utca 3.

Családi ház

a Csömöri-uton, nagy, parkírozott udvarral és fákkal, hatszobás, modern utirak, külön két lakás bérbeadva, potom 32.000 forintért eladó. Vételhez 20.000 forint szükséges. Bővebbet Szilassy Nándor ügynőse, Rökk Szilárd-utca 3.

Különféle

Uj könyv. Harmadik ezer. Társaságjár? Ha igen, akkor olvassa el „Az oljogyűzéstől az oszkóig” című könyvet. **Házasságok tankönyve, a fiatalok bérhája!** 2 korona. Könyveskereskedésben kapható, vagy a szerzőnél, Bardák Elemér. Budapest, Erzsébet-körút 36. 1009

Ipari célokra

megfelelő ház, Körút mellett, potom áron eladó. Vételhez 8000 forint elegendő. Bővebbet Szilassy Nándor ingatlanok adás-vetési irodája, Rökk Szilárd-utca 3.

Kétemeletes

bérház, az Üllői-ut mellett, eladó. Még 16 évig adómentes, 45 százalékos jövedelmez, miről komoly vevő meggyőződhetik. Vételhez 30.000 korona szükséges. Bővebbet Szilassy Nándor ügynőse, Rökk Szilárd-utca 3.

Következő birtokok

részletes leírása és eladási feltételei megtekinthetők „Detrich” című, Budapest, Úgy-nök-utca 7., Bekésmegyében 160; Fejérmegyében 200; Pestmegyei 40; Hontmegyei 370; Veszprémmegyei 500; Zalamegyei 370; Fejérmegyében 800; Szabolcsmegyében 100 hold; Debreczenben elegáns lakóház 14 holdas szőlővel; Szabolcsmegyeyi 1200 hold; Debreczenben 7 holdas belsőség gazdasági épületekkel; Siofokon jövedelmező villa; Pestmegyében 3000 holdas birtokbirtok. 110

Nagyköruton

háromemeletes bérház, tisztán nyolc százalékos jövedelmez, sürgősen eladó, vételhez 20.000 forint szükséges. Bővebbet Szilassy Nándor ingatlan adás-vetési irodája, Rökk Szilárd-utca 3.

Négymeleletes

sarokbérház, Nagyköruton, tisztán 8 százalékos jövedelmez, sürgősen eladó. Vételhez 75.000 forint szükséges. Bővebbet Szilassy Nándor ingatlan adás-vetési irodája, Rökk Szilárd-utca 3.

Ipari célokra

megfelelő ház, József-körút mellett, olcsón eladó. Vételhez 20.000 korona szükséges. Bővebbet Szilassy Nándor, Rökk Szilárd-utca 3.

Ipari célokra

megfelelő ház, az Erzsébet-körút mellett, 330 négyszögöl telekkel, vételhez 50.000 korona szükséges. Bővebbet Szilassy Nándor, Rökk Szilárd-utca 3.

Pénz

Személyhitel bármily foglalkozással bíró hitelképes egyéneknek. Jelzálogkölcsönt házakra, telkekre, építkezésekre, első, második és harmadik bekebelezésre, 4 százalékos kamata törlesztéses pénzkölcsönt földbirtokra, 65 évig terjedhető visszafizetésre, ugyiszintén tisztviselőkölcönsőket gyorsan kifizető **Both Dezső** intézte, Budapest, Rottenbiller-utca 1. szám. (Válaszbelvegy.)

Középzenkölcsönt

tiszteletesen uton adtak, lehetőleg rövid uton minden rendszerű foglalkozású hitelképes egyéneknek olcsó kamattal, heti egy korona törlesztésre, kezes nélkül is. Ha kezesre volna szükség, azt is szerzünk. Általános hitelvezető vállalat. Bejegyzett cég. Dohány-utca 90. 113

Személyhitel

magánpénzt, kezes nélkül is, 24 óra alatt megszerzek 1-2-3 havi lejáratú. **Bankkölcsönt** 3 nap alatt, havi vagy negyedévi törlesztéssel, részvénytaságtól, nem szövetkezettől. **Máron,** Rottenbiller-utca 12. I. 14 szám. Telefonszám 84-66. Betáblázásokat házra, földre, telkekre, II., III. helyre is két nap alatt elintézek olcsó kamattal. 10.005

Női óvszer.

Női orvosok által kipróbálva, nagyon megbízható és soha nem mondja fel a szolgálatot **Melussa-Ovale.** Mi ta oktatással együtt K. 2.40. Kapható minden gyógyszertárban és droguériában, vagy a Dresdener Bot. Laboratorium G. m. b. H. szétküldési irodája által. E. Than, Wien, III., Postfach 5. 10010

Melussa-Ovale.

Mi ta oktatással együtt K. 2.40. Kapható minden gyógyszertárban és droguériában, vagy a Dresdener Bot. Laboratorium G. m. b. H. szétküldési irodája által. E. Than, Wien, III., Postfach 5. 10010

Képeslevelezőlap

osztályunkat felosztaljuk. Készletünk 1.000.000 darab. Száz darab különféle szepen összeválogatva, bérmentve 2 korona beküldése ellenében bárhova szállít az „Erdekes könyvtár” kiadóhivatala, Budapest, Kálmán-utca 2. 10027

Képeslevelezőlap

osztályunkat felosztaljuk. Készletünk 1.000.000 darab. Száz darab különféle szepen összeválogatva, bérmentve 2 korona beküldése ellenében bárhova szállít az „Erdekes könyvtár” kiadóhivatala, Budapest, Kálmán-utca 2. 10027

Teljes ellátást

kaphat 4 ur (nem zsidó) havi 50-50 forintért, fűtést igénylő hónapokban 55-55 forintért uri családnál, IX. ker. Pipa-utca 6. sz. I-50 emelet 9. sz. alatt. 118

Zongora

cimbalom-tanfolyam, oklevéles tanár vezetése mellett, tandíj 4 frt. Szerecsen-utca 33. II. 45. 104

KÉNYELMES

RÉSZLET-ÉRTÉK

FIZETÉSRE KAPHATÓ:

Minden gramofonhoz alkalmas 4000 uj fűtvel.

4000 új fűtvel.

4000 új fűtvel.

4000 új fűtvel.

4000 új fűtvel.

4000 új fűtvel.

SZENÁSI ÉS KARDOS-nál

Budapest, VII. Rákóczi-ut 86. Telefon 83-35

35 korona

egy dívtos fértőhőny vagy felüti mérték után rengek szabásban, finom gyapjú szövetekből.

FRIED ÁRMIN

szabómesterül Budapest, Váci-körút 39 H. Vidékre minták bérmentve. Három öltöny rendelésméltó éves vasúti jeggyel ellátott szabászom költségemen odautazik.

Kiskereskedők,

könyv-, papírárusító, vásárolók kérjenek azonnal bizonyos árúlistára mintacsomagot, bérmentve, csoda-olcsó könyvek, füzetek, néprajtok, levelezőlapok, képeslevelezőlapokból összeállítva az „Erdekes Könyvtár” kiadóhivatalától, Budapest, Kálmán-utca 2. 10027

Női óvszer.

Női orvosok által kipróbálva, nagyon megbízható és soha nem mondja fel a szolgálatot **Melussa-Ovale.** Mi ta oktatással együtt K. 2.40. Kapható minden gyógyszertárban és droguériában, vagy a Dresdener Bot. Laboratorium G. m. b. H. szétküldési irodája által. E. Than, Wien, III., Postfach 5. 10010

Melussa-Ovale.

Mi ta oktatással együtt K. 2.40. Kapható minden gyógyszertárban és droguériában, vagy a Dresdener Bot. Laboratorium G. m. b. H. szétküldési irodája által. E. Than, Wien, III., Postfach 5. 10010

Jó modor.

Szabóné-Nogáll Janka legújabb, legmodernebb illemkönyve mindenkinek nélkülözhetetlen. Fűtve 2 koronáért, díszkötésben 3 koronáért bérmentve küldi bárhova az „Erdekes könyvtár” kiadóhivatala, Budapest, Kálmán-utca 2. 10027

Magánkutatóst,

megfigyelést, nyomozást, bizonyítékszerzést, tudakozást, informálást, díszkötött utazásokat és minden kényes megbízást család, házasság, váló- és egyéb peres, továbbá üzleti és magánügyekben vállalko jutányosan, külföldön is. Ungár E. iroda, Budapest, József-körút 62. sz 101

Urak!

Fel a szemekkel!

A világon egyedülálló magánkezelés, a férfierő zónnall helyreállítására a **Cr. Lückesch**

Floricitin-tabletták

Által. Jótállás 3-szoros. Minta és oktatási füzetek 40 fillér. Kapható minden gyógyszertárban és droguériában, vagy a Dresdener Bot. Laboratorium G. m. b. H. szétküldési irodája által. E. Than, Wien, III., Postfach 5. 10010

Nőkről, szerelemről

rendkívül érdekes könyv. Második kiadást! Ára 2 korona helyett egy korona, bérmentve. Főbb tartalom: Házasság felmondása. Százévesen a teremtés. Megrendelhető utalványon az „Erdekes könyvtár” kiadóhivatalában, Budapest, Kálmán-utca 2. sz. 10027

Csodaolcsó új regények

Következő 10 kötetet küldjük összesen 5 koronáért, utalvétel, bérmentve. Braddon: Számkivetve. Haggard: Szép Honka. Tolstoj: Kreutzer-szonáta. Szabó Endre: Sirva vigadókt. Ouida: Pap vétké. Turgenjev: Bazaroff. Prevozt: Skorpia. Theuriel: Gyenge pillanat. Conway: Csudás erő. Sienkiewicz: Sztórforgácsolt erők. Külön ingyen melléklet. Pekár: Lihonos asszony. Kétkötetes regénye, melynek ára külön 4 korona. „Erdekes könyvtár” kiadóhivatala, Budapest, Kálmán-utca 2. 10027

Conan Doyle

Sherlok Holmes regényeiből 10 kötetet 5 koronáért utalvétel bérmentve szállítunk, és pedig: 01 narancsban. — Trevelyan doktor. — Beryll-féjlesztés. — Nyomorék. — Ferdészü. — Aranykesztyű. — Ha Napoleon. — Dilettáns detektív. — Utolsó probléma. — Véres bosszu. — Ingyenes melléklet: Ki volt a tettes? Megrendelhető az „Erdekes könyvtár” kiadóhivatalában, Budapest, Kálmán-utca 2. 10027

Zongora

hétoktávós, olcsón eladó. Szerecsen-utca 33. II. 45. 101

Sportkönyvek ingyen

Labdajáték, labv-tennis, fuleslabdajáték, karamboljáték, párbajszabályok könyvet bárkinek ingyen, bérmentve küldjük. Portóra egy-egy könyvecskéért 0 fillér bélyeg küldendő. „Erdekes könyvtár” kiadóhivatala, Budapest, Kálmán-utca 2. 10027

Hodítás eszközei

a szépségápolás aranykönyve, öltözködés művészetének bibliája, szépségápolás elintéztési módjainak kinészháza. Összes művésznőnk miniatúr areképpével ellátott díszkiadás. 6 korona helyett 2 koronáért bérmentve küldi „Erdekes könyvtár” kiadóhivatala, Budapest, Kálmán-utca 2. 10027

Képeslevelezőlap

osztályunkat felosztaljuk. Készletünk 1.000.000 darab. Száz darab különféle szepen összeválogatva, bérmentve 2 korona beküldése ellenében bárhova szállít az „Erdekes könyvtár” kiadóhivatala, Budapest, Kálmán-utca 2. 10027

Képeslevelezőlap

osztályunkat felosztaljuk. Készletünk 1.000.000 darab. Száz darab különféle szepen összeválogatva, bérmentve 2 korona beküldése ellenében bárhova szállít az „Erdekes könyvtár” kiadóhivatala, Budapest, Kálmán-utca 2. 10027

A FIDIBUSZ

1905—1906. teljes évfolyama

megjelent DISZKÖTÉSSEN

Nyomatott A NAP újságvállalat körforgógépin, Budapest, VIII., Rökk Szilárd-utca 9.

300-nál több rajz, 4 teljes regény, temérék humoros elbeszélés, vers, jóízű tréfás apróság stb.

Ára 5 korona.

Megrendelhető a FIDIBUSZ kiadóhivatalában, Budapest, VIII., Rökk Szilárd-utca 9. sz. továbbá minden könyv- és papírkereskedésben, valamint az összes hirtelapárusi óknál ugy Budapestben mint vidéken. — Kávétázak, kasznók, társas- és olvasóköror 15% engedményben részlesznek.